
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Gazi
1926

8- 10 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARDA SPORDA YETENEK SEÇİMİ İLE KİNESTETİK ZEKA VE FİZİKSEL ÖZ SAYGINLIK ARASINDAKİ İLİŞKİ

Esra Soy

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

AĞUSTOS, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 6 ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Esra

Soyadı : SOY

Bölümü : Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

İmza :

Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : 8- 10 yaş grubu çocuklarda sporda yetenek seçimi ile kinestetik zeka ve fiziksel öz saygınlık arasındaki ilişki

İngilizce Adı : The relationship between talent identification in sports and kinesthetic intelligence and physical self-esteem in children aged 8-10 years

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Esra SOY

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Esra SOY tarafından hazırlanan "8- 10 yaş grubu çocuklarda sporda yetenek seçimi ile kinestetik zeka ve fiziksel öz saygınlık arasındaki ilişki" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: (Doç. Dr. Hacı Ahmet PEKEL)

(Antrenörlük Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi) .....

Başkan: (Prof. Dr. Latif AYDOS)

(Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara Gazi Üniversitesi) .....

Üye: (Doç. Dr. Mehmet ÖZAL)

(Spor Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi) .....

Tez Savunma Tarihi: 07/08/2019

Bu tezin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü .....

TEŞEKKÜR

Çalışmamı hayata geçirirken her aşamasında bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşarak bana yol gösteren saygıdeğer danışmanım Doç. Dr. Hacı Ahmet PEKEL'e teşekkür ederim. Çalışmam boyunca her türlü problemimle ilgilenen Prof. Dr. Neşe TERTEMİZ'e ve istatistik konusunda tecrübesiyle bana rehberlik eden Prof. Dr. Ferudun SEZGİN'e teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca akademik hayatımda her zaman destekçim olduğunu hissettiğim Varol TÜRKOĞLU hocama ve beni hiç yalnız bırakmayan can dostlarıma,aile üyelerime sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

8- 10 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARDA SPORDA YETENEK SEÇİMİ İLE KİNESTETİK ZEKA VE FİZİKSEL ÖZ SAYGINLIK ARASINDAKİ İLİŞKİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Esra Soy

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Ağustos 2019

ÖZ

Bu araştırmanın amacı; 8-10 yaş grubu çocuklarda sporda yetenek seçimi ile kinestetik zekası ve fiziksel öz saygınlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmaya Ankara ilinde 2018- 2019 eğitim öğretim yılında bir özel okuldan 150 öğrenci (83 kız, 67 erkek) gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada, kinestetik zeka algıları ölçmek için "Çoklu Zeka Kuramı Gözlem Formu", hem öğretmen hem de öğrenciye uygulanmıştır. Öğrencilerin yetenek seçimlerinde ölçüt olarak" Eurofit Test Bataryası" uygulanmıştır. Öğrencilerin fiziksel öz saygınlıklarını ölçmek için ise "Fiziksel Olarak Kendini Tanımlama Envanteri" kullanılmıştır. Araştırmada güvenilirlik analizi yöntemi olarak Cronbach Alfa Katsayısı kullanılmıştır. Boyut indirgemek ve değişkenleri sınıflandırmak adına faktör analizi kullanılmıştır. Araştırmada; korelasyon matrisi, bağımsız iki örnek t-testi ve bir yönlü ANOVA, çoklu karşılaştırma testleri kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularında; Katılımcıların kinestetik zeka algıları, fiziksel öz saygınlıkları ve yetenek seçimi ölçütleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Ayrıca, katılımcıların öğretmenlerin bakış açısıyla çocukların kinestetik zekası ve fiziksel öz saygınlıkları arasında da anlamlı ilişki bulunmuştur. Araştırmada cinsiyet değişkeninde ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. Bu çalışmadaki veriler, öğrencilerin sporda hangi branşa yatkın olduğunu belirlemek için yetenek seçimi ölçütü olarak kullanılabilir ve fiziksel öz saygınlık algılarını da analiz edilerek öğrencinin psikolojik olarak hazır olup olmadığının belirlenmesi için kriter sayılabilir. Çalışmada elde edilen sonuçlara öğretmenlerin görüşleri de eklenince, öğrencinin hem psikolojik hem de fizyolojik olarak uygun olduğu branş seçimi konusunda yol gösterici olabilecektir.

Anahtar kelimeler : Yetenek seçimi, Kinestetik zeka, Fiziksel öz saygınlık ve çocuk
Sayfa adedi : 69
Danışman : Doç. Dr. Hacı Ahmet PEKEL

THE RELATIONSHIP BETWEEN TALENT IDENTIFICATION IN SPORTS AND KINESTHETIC INTELLIGENCE AND PHYSICAL SELF-ESTEEM IN CHILDREN AGED 8-10 YEARS

(Ph.D Thesis)

Esra Soy

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

August 2019

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the relationship between talent identification in sports and kinesthetic intelligence and physical self-esteem of 8-10 age group children. In the 2018-2019 academic year, 150 students (83 girls and 67 boys) participated in the research voluntarily from a private school in Ankara. In the research, "multiple intelligence theory observation forms" were applied to both the teacher and the student. "Eurofit Test Battery" was used to measure students' abilities. Physically self-defined inventory was used to measure students' self-esteem. Cronbach Alpha Coefficient was used for reliability analysis. Factor analysis was used for size reduction and classification. In the research; correlation matrix,independent two sample t-test and simplex one way ANOVA, multiple comparison tests were used. A significant relationship was found between the participants perceptions of kinesthetic intelligence, physical self esteem and ability selection criteria. Besides, a significant relationship was found between the teachers' point of view and the kinesthetic intelligence and physical self-esteem of the children. In the research there was no statistically significant difference in gender variable. The data in this research can be used as a skill selection criterion to determine which event is relevant for the students in sports and Analyzing physical self-esteem perceptions can be considered as a criterion for determining the psychological preparation of the student. When the opinions of the teacher are added to the results of the research, will be guided in the selection of the events psychologically and physiologically appropriate for students.

Key Words :Talent selection, kinesthetic intelligence, Physical self-esteem and child
Page Number : 69
Supervisior : Assoc. Prof. Hacı Ahmet PEKEL

İÇİNDEKİLER

TABLOLAR LİSTESİ xii
ŞEKİLLER LİSTESİ xiv
BÖLÜM 1 1
GİRİŞ 1
Problem Durumu 1
Araştırmanın Önemi 4
Araştırmanın Amacı 4
Araştırma Soruları 5
Araştırmanın Sınırlılıkları 6
Araştırmanın Varsayımları 6
BÖLÜM II 7
KURAMSAL ÇERÇEVE 7
Yetenek Kavramı Nedir? 7
Yetenek Seçimi Nedir? 7
Yetenek Türleri 9
Statik Yetenek Seçimi 9
Öğrenim Teorisiyle İlgili Yetenek Anlayışı 9
Dinamik Yetenek Anlayışı 10
Yetenek Belirleme Ölçütleri 10
Doğal Seçim 10
Bilimsel Seçim 10
Yetenek Seçiminde Kullanılan Ölçütler 10
Sağlık 11
Biyometrik Özellikler 12
Kalıtım 12
Kas Lifleri Dağılımı 12

Spor Yerleri ve Mevsimler ... 13
Yetenek Belirlemesinin Evreleri ... 13
Yetenek Belirlemesinin Birinci Evresi ... 13
Yetenek Belirlemesinin İkinci Evresi ... 14
Yetenek Belirlemesinin Üçüncü Evresi ... 14
Sportif Yeteneğin Erken Tanınması ... 16
Yeteneğin Yönlendirilmesinde Bazı Ülkelerden Örnekler ... 17
Almanya Modeli ... 17
Rusya Modeli ... 18
İngiltere ve Birleşik Krallık Modeli ... 18
Zeka Kavramı Nedir? ... 18
Çoklu Zeka Kuramı Nedir? ... 19
Çoklu Zeka Kuramının Alanları ... 21
Sözel-Dil Zekası ... 21
Mantıksal Matematiksel Zeka ... 22
Görsel-Uzamsal Zeka ... 23
Müziksel-Ritmik Zeka ... 24
Bedensel-Kinestetik Zeka ... 25
Kişilerarası Sosyal Zeka ... 25
İçsel Zeka ... 26
Doğa Zekası ... 26
Varoluşçu Zeka ... 27
Çoklu Zeka Alanlarının Gelişimini Etkileyen Faktörler ... 28
Çoklu Zeka Kuramına Göre Konulara Giriş Noktaları ... 29
Çoklu Zeka Kuramının Temel Sayıltıları ... 30
Kinestetik Zeka Nedir? ... 30
Fiziksel Benlik Algısı ve Fiziksel Öz Saygınlık ... 34
Fiziksel Öz Saygınlık ve Spor İlişkisi ... 35
BÖLÜM III ... 37
YÖNTEM ... 37
Araştırmanın Modeli ... 37
Araştırma Örneklemi ... 37
Verilerin Toplanması ... 37
Veri Toplama Aracı ... 38

Çoklu Zekâ Alanları Gözlem Formu **38**
Eurofit Test Bataryası (Eurofit Fitness Testing Battery) **38**
Boy Uzunluğu, Vücut Ağırlığı ve Beden Kitle İndeksi Ölçümü **39**
Flamingo Denge Testi **39**
Kol Hareket Süratinin Ölçülmesi **40**
Esnekliğin Ölçülmesi **40**
Durarak Uzun Atlama **40**
Kavrama Kuvveti Testi **40**
Mekik Testi **41**
5x10 Metre Koşusu **41**
20 Metre Sürat Koşusu **41**
Kendini Fiziksel Tanımlama Envanteri **41**
Verilerin Analizi ve Değerlendirme **44**
BÖLÜM IV **45**
BULGULAR **45**
BÖLÜM V **58**
TARTIŞMA VE SONUÇ **58**
KAYNAKÇA **64**

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. *Kendini Fiziksel Tanımlama Ölçeği İstatiksel Verileri* 42
Tablo 2. *Kendini Fiziksel Tanımlama Ölçeği Madde Toplam İstastikleri* 43
Tablo 3. *Fiziksel Öz Saygınlık Ölçeği Ortalama ve Varyans 1.Analiz Sonuçlar* 43
Tablo 4. *Fiziksel Öz Saygınlık Ölçeği Güvenirlilik Analizi Sonuçları* 44
Tablo 5. *Fiziksel Öz Saygınlık Ölçeği Ortalama ve Varyans 2.Analiz Sonuçları* 44
Tablo 6. *Anket Katılımcılarının Yaşlara Göre Dağılımı* 45
Tablo 7. *Anket Katılımcılarının Sınıflara Göre Dağılımı* 45
Tablo 8. *Anket Katılımcılarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı* 46
Tablo 9. *Öğrenciye Uygulanan Kinestetik Zeka Ölçeğinin Yaşa Göre Durumu ANOVA Test Sonuçları* 46
Tablo 10. *Öğrenci Kinestetik Zeka Algı Seviyesinin Çoklu Karşılaştıma Testi Sonuçları*... 47
Tablo 11. *Öğretmenlerin Öğrencileri İle İlgili Kinestetik Zeka Algıları ANOVA Testi Sonuçları* 47
Tablo 12. *Öğretmen Kinestetik Zeka Algısı ve Öğrenci Kinestetik Zeka Algısı Korelasyon Testi Sonuçları* 48
Tablo 13. *Öğrenci Kinestetik Zeka Algılaması İle Fiziksel Öz Saygınlık Arasındaki Koreslasyon Test Sonuçları* 48
Tablo 14. *Kendini Fiziksel Olarak Algılama Cinsiyete Göre T Testi Sonuçları* 49
Tablo 15. *Öğrenci Kinestetik Zeka Algıları Cinsiyete Göre T Testi Sonuçları* 50
Tablo 16. *Öğretmenlerin Öğrencileri İle İlgili Kinestetik Zeka Algılarının Cinsiyete Göre T Testi Sonuçları* 51
Tablo 17. *Öğrenci Kinestetik Zeka Algısı İle Boy, Kilo, Vücut Kitle İndeksi, Yağ Oranı, Durarak Uzun Atlama, Esneklik, Sağ El, Sol El Kavrama, Mekik, Sürat, 20 Metre Sürat, Sağ ve Sol Kol Hareket Sürati Arasındaki Korelasyon Testi Sonuçları* 52

Tablo 18. *Fiziksel Öz Saygınlık Algısı İle Boy, Kilo, Vücut Kitle İndeksi, Yağ Oranı, Durarak Uzun Atlama, Esneklik, Sağ El, Sol El Kavrama, Mekik, Sürat, 20 Metre Sürat, Sağ ve Sol Kol Hareket Sürati Arasındaki Korelasyon Testi Sonuçları* 54
Tablo 19. *Öğretmene Göre Öğrenci Kinestetik Zeka Algısı İle Durarak Uzun Atlama, Esneklik, Sağ El, Sol El Kavrama, Mekik, Sürat, 20 Metre Sürat, Sağ ve Sol Kol Hareket Sürati Arasındaki Korelasyon Testi Sonuçları* 56

ŞEKİLLER LİSTESİ

*Şekil 1.*Yetenek seçimi aşamalarında içerikler 15
*Şekil 2.*Yetenek seçiminde 2. basamak seçimi için test bataryası. 15
*Şekil 3.*Yetenek seçiminde kullanılan bir ölçüt örneği 16
*Şekil 4.*Çeşitli spor dallarına başlama yaşları. 17
*Şekil 5.*Eurofit test bataryasında kullanılacak antropometrik testler. 39

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Problem Durumu

Sporun günlük yaşamın bir parçası olması konusunun gerekliliğini ve önemini gören toplumlar, sadece başarı üretmek için değil, hareketli ve sağlıklı bir nesle sahip olmak için sporla erken yaşlarda tanışmanın gereğine inanmışlardır (Gökdemir, 1991). Spor, çocuğun büyümesinde, olgunlaşmasında bilişsel gelişiminde ve sosyalleşmesinde önemli rol oynayacağı için onun hayatına erken yaşlarda girmelidir (Muratlı, 1997). Günümüzde sporda uluslararası platformlarda başarılar elde etmek ve dünyada spor alanında yerimizi almak için yetenekli sporcuların yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu sporcuların yetişmesinde planlı ve programlı çalışmanın yanında spor branşı içinde uygun sporcuların seçilmesi gerektirmektedir. Spor branşlarında, branşa başlayacağı antrenman yaşı, bu branşta en verimli olacağı yaş aralığı, verimli bir antrenmanla olası ilk başarıları, birçok araştırmayla ortaya konmuştur. Bu sebeple sporda yetenek seçiminin erken ve doğru yapılması, sürdürülebilir sportif verimlilik için büyük önem taşımaktadır (Sevim, 1995). Çocukların ve gençlerin en yüksek sportif başarıyı sağlayacak branşlara doğru zamanda yönlendirilmesi spor biliminin en önemli unsurlarından biridir. Bu nedenle çocukların temel spor eğitimiyle birlikte başarılı olabilecekleri branşa yönlendirmek önemli bir unsurdur (Güçlüöver, Şahin, Gülü ve Esen 2019). Bütün spor branşlarındaki önemli gelişmeler, sporcuların temel ve kendine özgü vücut yapısı ve kinesyolojik öz yapısının değerlendirilmesiyle ortaya çıkan bir üründür (Heimer, Misigoj ve Medved, 1988).Vücut ölçüsü ve oranı, fizik ve vücut kompozisyonu, fiziksel performansı etkileyen önemli faktörlerdir (Maud & Foster, 1995). Bu noktadan hareketle sporda yetenek seçimi ve spora yönlendirmede önemli faktörlerden olan fiziksel özelliklerin ve performans profillerinin incelenmesi önemli görülmektedir.

Karmaşık bir özellik olan yetenek, genetik olarak doğuştan gelir, kompleks bir yapı sergiler ve çevresel şartlardan etkilendiği gözlenmektedir (Kozel, 1996). Sportif yetenek çevre şartlarına göre nitelik ve nicelik olarak gelişme gösteren, öte yandan bu faktörlerin eksikliğiyle birlikte yok olabilecek dinamik bir potansiyel olarak ön görülür (Muratlı, Şahin ve Kalyoncu, 2005). Spor bilimi de diğer bilim dalları ile işbirliği içerisinde yetenek kavramı konusunda çalışmaktadır.

Zeka ise, insanın zihinsel işlevlerini veya performanslarını ölçüt alarak insan zekasını seviyesinin belirlediğini öne süren çeşitli "intelligence quotient" testleri geliştirerek zekayı bu "testlerin ölçtüğü nitelik" olarak belirlerken, başkaları da zekayı tanımlarken bireyde "öğrenme gücü" olarak adlandırmışlardır (Saban, 2014).

Gardner insan zekasının objektif bir şekilde değerlendirilebileceğini düşünen geleneksel anlayışı aynı zamanda eleştirerek, zekanın kendi bünyesi içerisinde tek bir faktörle açıklanamayacağını ve bu alanı etkileyen birçok yeteneğin olduğunu da ifade etmektedir. Gardner, zekayı bir bireyin birçok kültürde değer bulacak bir ürün ortaya çıkarabilme kapasitesi, sosyal yaşamda önüne çıkan sorunlara karşı etkili ve verimli çözümler ortaya koyabilme becerisi ve çözüm aradığımız problemlerden daha kapsamlı ve karmaşık problemler keşfetme yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Saban, 2014).

Bütün bunların sonucunda zeka alanlarının her biri kendi içerisinde farklı şekillerde öneme sahip olmuş ve bundan yola çıkılarak bireylerin yetenek ve kapasiteleri keşfedilmeye, ölçülmeye ve sınıflandırılmaya başlanmıştır. Bu ölçütlerin referansıyla birey kendi yetenekleri paraleli doğrultusunda meslek seçiminde kendisine yol gösterecek kriterlerin belirlenmesi ile birlikte daha doğru seçimler yapabilecektir. Bu doğrultuda araştırmaların hepsinin temelinde "Gelişen ve değişen teknoloji çağına gelecek nesilleri nasıl hazırlayabiliriz?" sorusuna yanıt aranmaktadır. Yapılan araştırmalar zeka gelişimine ilişkin öğrenme ortamının doğru ve etkili olması, katılımdan daha önemli olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır (Demirgan, 2006).

İnsan zekası hakkında ortaya atılan geleneksel yapıdaki görüşün sınırlığını fark eden Gardner, 1983'te yayınladığı " Frames of Mind" adlı eserinde bir insanda en az 7 farklı zeka alanının olduğunu ifade etmiştir. Aynı zamanda 7 farklı zeka alanının dışında yeterli olmadığını ve her zaman daha fazla zeka alanı olabileceğini savunmuştur. Bu düşüncesine paralel olarak da 1999 yılında "Intelligent Reframed"(Zeka Yeniden Yapılandırıldı) adlı eserinde zekayı 8 alana ayırmıştır. Gardner'ın ileri sürdüğü 8 türdeki zeka alanları sözel zeka,

sosyal zeka, uzamsal zeka, içsel zeka, müziksel zeka, doğasal zeka, sayısal zeka ve kinestetik zekadır.

Bu zeka alanlarından kinestetik zeka alanı, "kişinin bir soruna çözüm bulmak, bir model inşa etmek veya bir ürün meydana getirmek için bütün vücudunu veya vücudunun belli organlarını kullanabilmesi" anlamını taşımaktadır. Kinestetik zeka alanı, koordinasyon, denge, güç, esneklik ve hız gibi bazı fiziksel yetenekleri ve bu yeteneklerin hepsinin bir arada işlemesini sağlayan psikomotor özellikleri içermektedir (Saban, 2014).

Araştırmacılar tarafından sıklıkla ele alınan fiziksel öz saygınlık, kendine güvenin ve genel benlik algısının önemli bir yapısıdır. Aynı zamanda genel benlik algısı spora katılımı etkileyen önemli faktörlerdendir. Fiziksel ben (physical self) ya da fiziksel algılama (physical self perception) kendine güvenin ve benlik kavramının önemli bir öğesidir (Aşçı, Gökmen, Tiryaki, Aşçı ve Zorba 1993). İnsan kendisini eleştirirken çevresinden aldığı ilkel normları ölçüt olarak kullanır. İnsan kendisinin doğrudan elde ettiği ilkel, basit, bireysel birikimlerini birleştirerek benliğini oluşturur. Böylece "ben uzun boyluyum" diyen bir kimse boy değişkeni yüzünden kendini diğer insanlarla karşılaştırıp kendi için bir sınıflandırma yapacaktır. Gültekin'in (2002), belirttiğine göre Coopersmith; kendini kabulü kişinin kendisini değerli bulması olarak tanımlar. Kendini kabul eylemi, kişinin kendisini algılamasının duygusal boyutu olma açısından kendine saygıya benzemektedir. Ancak kendini kabul etme, kendine saygı tutumundan daha geniş olarak ele alınır ve değerlendirilir. Kendini kabul, kendine saygının ön şartıdır. Fiziksel ben ya da fiziksel algılama kendine güvenin ve benlik kavramının önemli bir öğesidir. Fiziksel açıdan bireyin kendini yeterli düzeyde görmesi ya da başkaları tarafından düşündüğü gibi algılanması bireyin kendi vücudunu beğenmesi ve fiziksel anlamda kendi kendine yeterli olabileceğini düşünmesinin yanı sıra, algılanan fiziksel yeterliliğin iyi olma düşüncesinin sonuçlarıyla öz saygı gibi benlik kavramının temel yapıtaşlarının da yüksek seviyede olması olağan bir durumdur (Kuru &Baştuğ 2008).

Genel olarak bireyin hangi spor branşının kendine uygunluğu hakkında bilgi verebilecek yetenek seçimi ölçümleri ve sahip olduğu fiziksel özellikler bireyin kendisini nasıl algıladığına ilave olarak kinestetik zeka alanlarıyla ilişkisini araştırmaya değer bir konudur. Bu amaçla araştırmanın problemi:

8-10 yaş grubu çocukların sporda yetenek seçimi ile kinestetik zekası ve fiziksel öz saygınlıkları arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır.

Araştırmanın Önemi

Günümüz Türkiye'sinde geniş aile kavramının yok olmaya başlayıp, yerini çekirdek aile kavramına bıraktığı, mahalle kültürünün azaldığı, insan hayatında teknolojinin vazgeçilmez bir unsur olduğu, çocukların sporla erken yaşlarda tanışması ve spor kültürünü çocuklara aşılamanın zor hale geldiği görülmektedir. Teknoloji ile hayatımıza giren hareketsizlik, özellikle büyük yerleşim yerlerindeki yoğun kentleşme ile hareket alanlarının kısıtlanması, hareketsiz yaşamın getirdiği hastalıklar, oyun kavramının teknolojik tabanlı ortamlarda daha ulaşılabilir olarak algılanması ve yeterli olmayan fiziksel aktivite alanları gibi unsurlar çocuklarda sporun önemini daha da arttırmaktadır. Özellikle 20.yüzyılda endüstri alanında ve teknolojideki büyük gelişmelerle birlikte insanların yaşam tarzları farklılaşmıştır. Bu farklılaşma bir gelişim olarak görülse de; ülkelerin hastalık ve ölüm profilinde değişiklikleri beraberinde getirmiştir (Montoye, 2000). Yaşam tarzındaki hareketsizleşme durumu, kardiyovasküler hastalıklar, diyabet, obezite, bazı kanser türleri ve kas iskelet problemleri gibi hastalıklara sebep olmakta ve hızla artmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, fiziksel aktivite seviyeleri düşük bireylerin fiziksel aktiviteye yönlendirilmesinin sağlanması, toplum sağlığı açısından büyük önem arz etmektedir (Öztürk, Avcı ve Ataman, 2003).

Sosyalleşmenin öneminin yanı sıra çocukların kötü alışkanlıklardan uzak durması adına doğru arkadaş ve sosyal ortam seçimi de önemlidir. Bu bağlamda spor ile sosyal ortamını oluşturmuş olan bireylerin kötü alışkanlıklardan uzak durduğu gözlemlenmiştir. Sporun çocuklarda zihinsel gelişimi ve kendilerine karşı öz saygınlığını etkilemesi göz önünde bulundurulduğunda pek çok ebeveynin çocuklarını sporla tanıştırmasına sebep olarak görülmektedir. Bu doğrultuda yapılacak olan araştırma ile 8-10 yaş grubu çocukların sporda yetenek seçimi test bataryaları uygulanacak, ölçümlerden çıkacak sonuçlarla beraber kinestetik zeka ölçümleri ve fiziksel öz saygınlıkları arasında ilişki karşılaştırılıp çocukların başarılı olabileceği ve kendisini mutlu hissettiği spor branşı hakkında daha tutarlı yönlendirmeler yapılabilir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı; 8-10 yaş grubu çocukların sporda yetenek seçimi ile kinestetik zekası ve fiziksel öz saygınlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Araştırma Soruları

Alt problemler bağlamında aşağıda yer alan sorulara cevap aranmıştır.

1.8-10 yaş grubu çocukların yaşlarına göre öğrenci kinestetik zeka algıları arasında ilişki var mıdır?

2. 8-10 yaş grubu çocuklarda yaş grubuna göre öğretmenin bakış açısıyla öğrencilerin kinestetik zeka algıları arasında ilişki var mıdır?

3.8-10 yaş grubu çocukların öğrenci ve öğretmenlerin öğrencilere göre kinestetik zeka algıları arasında ilişki var mıdır?

4.8-10 yaş grubu çocukların kinestetik zeka algıları ve fiziksel öz saygınlık algıları arasında ilişki var mıdır?

5.8-10 yaş grubu çocuklarda öğretmene göre çocukların kinestetik zeka algıları ve çocukların fiziksel öz saygınlık algıları arasında ilişki var mıdır?

6.8-10 yaş grubu çocuklarda cinsiyete göre fiziksel öz saygınlık algıları arasında ilişki var mıdır?

7.8-10 yaş grubu çocuklarda cinsiyete göre öğrenci kinestetik zeka algıları arasında ilişki var mıdır?

8.8-10 yaş grubu çocuklarda cinsiyete göre öğretmenlerin bakış açısıyla öğrencilerin kinestetik zeka algıları arasında ilişki var mıdır?

9.8-10 yaş grubu çocukların kinestetik zeka algıları ile boy, kilo, beden kitle indeksi ve yağ oranı arasında ilişki var mıdır?

10.8-10 yaş grubu çocuklarda fiziksel öz saygınlık algıları ile boy, kilo, beden kitle indeksi ve yağ oranı arasında ilişki var mıdır?

11. 8-10 yaş grubu çocuklarda fiziksel öz saygınlık algıları ile durarak uzun atlama, esneklik, sağ ve sol el kavrama kuvvetleri ve mekik arasında ilişki var mıdır?

12. 8-10 yaş grubu çocuklarda fiziksel öz saygınlık algıları ile sürat, 20 metre sürat, sağ kol hareket sürati, sol kol hareket sürati arasında ilişki var mıdır?

13. 8-10 yaş grubu çocukların kinestetik zeka algıları ile durarak uzun atlama, esneklik, sağ el kavrama ve sol el kavrama kuvvetleri, mekik arasında ilişki var mıdır?

14. 8-10 yaş grubu çocukların kinestetik zeka algıları ile sürat, 20 metre sürat, sağ kol hareket sürati, sol kol hareket sürati arasında ilişki var mıdır?

15. 8-10 yaş grubu çocuklarda öğretmene göre kinestetik zeka algıları ile durarak uzun atlama, esneklik, sağ el kavrama ve sol el kavrama kuvvetleri, mekik arasında ilişki var mıdır?

16. 8-10 yaş grubu çocuklarda öğretmene göre kinestetik zeka algıları ile sürat, 20 metre sürat, sağ kol hareket sürati, sol kol hareket sürati arasında ilişki var mıdır?

Araştırmanın Sınırlılıkları

1.Ankara ili merkezinde yer alan bir özel okulda okuyan 8-10 yaş öğrenci ve beden eğitimi öğretmenleri ile sınırlıdır.

2.Yetenek seçimi ölçümlerinde kullanılan boy ölçer, digital tartı, esneklik tahtası, fotosel, tanita araçları ile sınırlıdır.

3.Çoklu zeka alanlarından kinestetik zeka alanı ile sınırlıdır.

Araştırmanın Varsayımları

Bu çalışma ile ilgili varsayımlar aşağıdaki gibidir:

1) Araştırmada kullanılan yetenek seçimi, kinestetik zekası ve fiziksel öz saygınlık ölçekleri çocukların gerçek durumunu yansıttığı düşünülmektedir.
2) Araştırmada yetenek seçimi ölçmeyi yapan kişi gerçek sonuçları yansıtacaktır.
3) Öğretmenler ve öğrenciler kinestetik zeka ölçeğine içten cevap vereceklerdir.
4) Öğrenciler fiziksel öz saygınlık ölçeğine içten cevap vereceklerdir.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Yetenek Kavramı Nedir?

Yetenek kavramı son yıllarda birçok bilim alanı tarafından ele alınan özellikle çocukların psikolojik, pedagojik ve sosyolojik alanlarıyla ilişkilendirilerek tartışılan bir kavramdır (Muratlı, 1997). Yetenek, doğuştan var olan güç olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir tanımında ise yetenek açıklanırken herhangi bir şeyi öğrenmede veya yapmadaki doğal kabiliyet olarak bahsedilmektedir (Özal, 2003). Spor bilimine göre ise yetenek; belli bir alanda normalin üstünde olan fakat henüz tam olarak gelişmemiş özellikler bütünüdür. Bu özelliklere sahip olan da o alanda yetenekli kişidir (Röthig, 1972). Spor bilimi; sosyal çevre, psikolojik şartlar vb. durumları göz önünde bulundurarak sporda yetenek kavramını inceler (Muratlı, 1997). Sportif yetenek; çevre şartlarına göre nitelik ve nicelik olarak gelişme gösteren, diğer taraftan bu faktörlerin yoksunluğuyla birlikte gittikçe yok olabilen dinamik bir potansiyel olarak ele alınmaktadır (Muratlı, Şahin ve Kalyoncu 2005).

Yetenek Seçimi Nedir?

Çağdaş sporun en önemli alanlarından birisi yetenekli sporcuları düzenli bir antrenman sürecine yönlendirebilmektir. Bütün çocuklar dans edebilir, şarkı söyleyebilirler. Buna rağmen çok azı bu alanlarda ileri beceri düzeyine varabilirler. Bu sebeple sanatta olduğu gibi sporda da yetenekli çocukların keşfedilmesi ve keşfedilen çocukların erken yaşlarda spora başlatılmasına öncülük edilmelidir (Bompa, 2009). Günümüzde sporda uluslararası platformlarda adımızdan söz ettirmek ve dünyada spor alanında var olmak için yetenekli sporculara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sporcuların yetişmesi ise sistemli ve koordineli bir

çalışmanın yanında kişiye uygun spor branşının seçilmesini gerektirmektedir (Demiral, Erdemir ve Kızılyaprak, 2006). Sporda üst düzey başarıya ulaşabilmek, spora erken yönlendirme ile yakın ilişki göstermektedir.

Uluslararası spor başarıları, ülkelerin, prestij kazanmaları ve kendi sınırlarını görmeleri için; politik ve ekonomik açıdan olumlu yönlerde gelişmelerin sağlanabildiği bir alan olmaktadır. Bunun önemini anlamış olan birçok ülke, spora çok erken yaşlarda yatırım yapmış ve yakın zamanda bunun sonuçlarını uluslararası arenalarda kazandıkları spor başarıları ile göstermişlerdir. Bu başarılarında en büyük etken; çocukların spora başlama yaşlarının erken tespit edilmesi ve yönlendirilmesinde titiz ve sistematik biçimde hareket etmeleriyle, alt yapı tesisi, çalıştırıcı ve teknolojiyi birleştirerek çalışmalarına yön vermeleridir. Hırata; olimpiyat sporcuları üzerinde yaptığı araştırmalarını takiben, en yetenekli gençlerini bulup sporda yönlendiremeyen ülkeler, uluslararası başarıdan her zaman yoksun olacaklardır derken; gerçekte, tesis ve çalıştırıcının olması, başarıyı getirmede yeterli olmadığı, bunun için en yetenekli sporcuyu seçmek için bir sistemin gerektiğini de vurgulamış olmaktaydı (Muratlı, 1997).

Özellikle dünyadaki başarılı örnekler göz önüne alındığında 1960-1970 yılları arasında birçok ülkede yetenekli sporculara ulaşmak için çeşitli yöntemler geliştirmeye çalışmışlardır. Kullanılan yöntemler bilim adamları tarafından geliştirilerek antrenörlere bilimsel veri olarak geri dönmüştür (Bompa, 2009).

Bütün spor branşlarındaki önemli gelişmeler, atletlerin temel ve spesifik antropometrik ve kinesyolojik karakterlerin değerlendirilmesinin bir ürünüdür (Heimer, Misigoj ve Medved, 1988). Vücut ölçüsü ve oranı, fizik ve vücut kompozisyonu fiziksel performansı etkileyen önemli faktörlerdir (Maud & Foster, 1995). Bu noktadan hareketle sporda yetenek seçimi ve spora yönlendirmede önemli faktörlerden olan fiziksel özelliklerin ve performans profillerinin incelenmesi önemli görülmektedir.

Yetenek Türleri

Beden eğitimi ve spor dalları literatürlerinde hareket yeteneği konusundaki görüşler önceleri ilk dikkat el becerisi üzerinde yoğunlaşmış ama daha sonra beceri konusunun sadece elle ilgili olmadığı; hareket yeteneği içinde başka faktörlerin de olduğu anlaşılmıştır (Muratlı, 1997). Hareket yeteneği konusunda 3 görüş ortaya atılmaktadır.

- Statik Yetenek Kavramı
- Öğrenim Teorisiyle İlgili Yetenek Kavramı
- Dinamik Yetenek Seçimi

Statik Yetenek Seçimi

Statik yetenek kavramı; sporda başarının büyük oranda kalıtımla sağlanabileceği ve gelişiminde salgı bezlerinin gelişmesine bağlı olduğunu savunur. Araştırmalar bu görüşü ikizler üzerinde yapılan çalışmalarla doğrulanmıştır. Bu düşünceye ilerleyen zamanlarda karşı çıkılmıştır (Muratlı, 1997). Eleştirilerin ortak yönü " İnsanların genetik özellikleriyle yaşanılan çevrenin etkisi ve psikolojik deneyimlerini birbirinden kesin çizgilerle ayırt edilemez" şeklinde ifade edilebilir (Muratlı, 1997). Eleştirilerin ışığında ikizler aynı genetik gelişmeler sağlasa bile sportif başarı düzeyleri tamamen farklı olabilir düşüncesi yer almıştır (Muratlı, 1997). Zackiorskij'in yaptığı bir araştırmaya göre sürat gibi motorik özelliklerin kalıtımla geçebileceğini, tek yumurta ikizlerinin çift yumurta ikizlerinden daha uyumlu olduğunu ve başarının üst sınırlarının yine kalıtımla sağlanabileceğini savunmuştur. Bütün eleştiriler doğrultusunda kalıtımının sportif başarı sağlamada önemli bir rolü olduğu düşüncesi savunulmaktadır (Muratlı, 1997).

Öğrenim Teorisiyle İlgili Yetenek Anlayışı

Fizyolog J.P.Pawlow ve davranış psikolojisi kurucusu J.B. Watson tarafından savunulan bu görüşe göre; insan hareketleri, sinir sistemi, duyu organları ve kaslar arasındaki fizyolojik uyumun artmasıyla birlikte ortaya koordinasyon yeteneği çıkmaktadır. Bu hareketlerin birçok kere tekrarlanması ve otomatikleşmesi durumudur (Muratlı, 1997). Bu teoriye göre sportif yetenek belli aralıklarla yapılan tekrarlarla oluşan şartlı reflekslere bağlı olarak geliştirilebilen bir özelliktir (Muratlı, 1997).

Dinamik Yetenek Anlayışı

Dinamik yetenek anlayışında, spor yeteneği, çevresel faktörler ve genetik özellikler iç içedir. Son yıllarda spor bilimcilerin çoğu bu anlayışı benimsemektedirler. Bu sebeple yeteneğin doğuştan geldiği garanti edilmemelidir. Yetenek özelliği gelişme gösterdiği gibi gelişmeyedebilir. Sportif yetenek kalıtım, çevre ve psikolojik açıdan birlikte ele alınmalı ve araştırılmalıdır (Muratlı, 1997).

Yetenek Belirleme Ölçütleri

İki temel seçim yöntemi bulunmaktadır.

- Doğal Seçim
- Bilimsel Seçim

Doğal Seçim

Bireyin okul gelenekleri, ailenin istediği spor branşı ya da yaklaşımlarının sonucu olarak bir spor dalına yönelmesidir. Doğal seçim yoluyla seçilen spor branşında başarı yüzdesi çocuğun rastgele seçilmiş bir spor branşından daha başarılı olduğu kanıtlanmıştır. Bu nedenle seçtiği spor branşındaki gelişimi çoğunlukla ideal spor seçiminin yanlış olmasından dolayı yavaş olduğu görülür (Bompa, 2009).

Bilimsel Seçim

Bilimsel seçim yöntemini, antrenör tarafından belirlenmiş ve özel bir spor dalına doğuştan yeteneği olan ve başarılı olacağı varsayılan bireylerde kullanılır. Bu yöntemin doğal seçim yönteminden daha kabul edilebilir olması bireydeki yüksek verimi elde etmek için daha kısa süreli olmasıdır. Uzunluk, boy, kilo, hız, tepki süresi, koordinasyon, gibi baskın özellikleri sporda test etmek için taramalar yapılabilir. Bilimsel seçim yöntemiyle yetenekli bireyler uygun bir spora yönlendirilirler (Bompa, 2009).

Yetenek Seçiminde Kullanılan Ölçütler

Yetenek seçimi ve yönlendirmesi, spordan yüksek verimlilik almak isteyen anlayış için geçerlidir. Rekreatif spor anlayışında bu metoda yönelmeye gerek yoktur. Bu seçim çalışmalarında sporcuların özel biyolojik profilleri kadar psikolojik özellikleri de önemlidir.

Yetenek seçiminde değişik önkoşullar aranmakta, eğitiminde verimi belirleyen değişik faktörlere başvurulmaktadır. Yetenek seçimi ve yönlendirmesi, yüksek performansa yönelik spor anlayışı için söz konusudur. Rekreatif spor anlayışında bu metoda yönelmeye gerek yoktur. Aslında yetenek arama bu faktörlere göre spor türlerinin istek profilini oluşturmakta ve seçim bir spor türüne özgü gerçekleşmektedir (Muratlı, 1997). Günümüzde antrenman şekli ve verimliği ile ilgili önemli gelişmeler olmuştur. Yine de sporun içinde yer alan bireyin biyolojik engelleri varsa ya da gereken beceriler konusunda yeterli antrenman sağlansa bile bir spor dalında doğal yeteneğe sahip olması yeterli olmayabilir. Bu yüzden bir spor dalında yüksek verimlilik sağlamak için bilimsel yetenek belirlenmesi hayati bir önem taşır.
Bu seçim çalışmalarında sporcuların kişisel biyolojik profilleri ve psikolojik durumları daha ön plandadır. Yetenek seçiminde belirlenmesinde etkili olan faktörler şunlardır:

1.Konstitüsyonel Özellikler(Sağlık durumu, Antropometrik özellikler gibi)

2.Kondisyonel Motorik Özellikler

3.Teknomotorik Özellikler

4.Öğrenme Yeteneği

5.Verimliliğe hazır olma durumu

6.Bilişsel Özellikler ya da yetenekler

7.Duygusal Özellikler

8.Sosyal Faktörler

Sağlık

Sağlık konusu antrenmana katılan bütün bireyler için kesin bir gerekliliktir. Bu nedenle herhangi bir yerde spora başlamadan önce birey sağlık kontrolünden geçirilmelidir. Sağlık sorunları yaşamayan bireyler antrenörler tarafından seçilmelidir. Bireyin işlevsel durumu (kolları ve bacakları hareket ettirme yetisi,v.s,) dinamik ve durağan sporlar seçiminde kriter olacağı için dikkat edilmelidir (Bompa, 2009).

Biyometrik Özellikler

Biyometrik özellikler yada bireyin antropometrik özellikleri, bazı sporlar (Basketbol, voleybol vb.) için önemli bir avantaj sağlar. Bu nedenle biyometrik özellikler yetenek belirlemesi konusundaki büyük ölçüde verim sağlanabilecek ana ölçütlerden biri olarak kabul edilir. Boy ve kilo ya da organların uzunluğu bazı sporlarda ön plana çıkan bir özelliktir. Buna karşın 4-6 yaşları arasında başlanan sporlar (jimnastik, yüzme) için yapılan yetenek belirlemesinin ilk bölümünde bireyin büyüme ve gelişme dinamiklerinin kestirilmesi güçtür. Bu nedenle, yetenek belirlemesinin ilk aşamasında daha çok fiziksel gelişimin uyumlu olması göz önünde bulundurulmalıdır. Bu, bacak eklemlerinin, kalçanın ve omuzların genişlikleri ve kalça ile omuz genişlikleri arasındaki oran incelenerek yapılabilir. İlerleyen yaşlarda ise el bileği ve el radiografisi büyümenin tamamlanıp tamamlanmadığını ölçmek için kullanılabilir (Bompa, 2009).

Kalıtım

Kalıtım, antrenman verimliliğinde büyük rolü olmasının ya da çok karmaşık bir biyolojik yapıdır. Çocuklar, her ne kadar eğitim, antrenman ve sosyal ortamlar yoluyla özelliklerini az da olsa değiştirebiliyor olsa da anne ve babaların biyolojik ve psikolojik özelliklerini kalıtım yoluyla almaya eğilimlidirler (Bompa, 2009).

Kas Lifleri Dağılımı

İnsan vücudundaki kırmızı ve beyaz kas lif oranları genetik olarak belirleniyor görüşü varsayılmaktadır. Benzer biçimdeki liflerin metabolizmadaki görev ve işlevleri de farklıdır. Aerobik dayanıklılık gerektiren çalışmalarda kırmızı (yavaş kasılan) kas lifleri bio-kimyasal olarak daha iyi yapıya sahiptirler. Diğer yandan, anaerobik özelliğe sahip kısa ve yoğun çalışmalar için daha uygun bir yapıya sahip olan beyaz (çabuk kasılan) kas lifleridir. Beyaz kas lifleri yüksek glikojen (karbonhidrat) içeriğine sahiptirler. Sahip olduğumuz kas liflerinin yüzdesi değiştirilemez. Buna karşın özel bir antrenmanla kas liflerinin becerilerini artırabilir. Bu bilgilere dayanarak yüksek oranda kırmızı life sahip sporcuların dayanıklılık gerektiren sporlarda daha çok başarı sağlayacağı kestirilebilir. Beyaz kas lifinin daha baskın olduğu yapılarda ise sporcunun hız ve/veya kuvvetin etkin olduğu sporlarda daha başarılı olacağı düşünülmektedir. Biyopsi tekniğiyle kas dokusunda bu iki kas lifi oranı bulunarak sporcunun hangi spor branşında daha çok verim sergileyeceği belirlenebilir (Bompa, 2009).

Spor Yerleri ve Mevsimler

Sporcunun yaşadığı yer ve iklim seçilmiş oldukları sporda sınırlayıcı bir etken olabilir. Bu sebeple sporcu için seçilmiş olan bir sporda (Kano vb) durumları göze önünde bulundurmadan eğer doğal koşullar (su) ya da tesisleri yoksa, sporcunun çok fazla yetenekli olmadığı bir spora yönlendirilmelidir (Bompa, 2009).

Yetenek Belirlemesinin Evreleri

Yapılan araştırmalarda yetenek seçimini evreleri arasında büyük farkların olmadığı görülmüştür. Birçok kaynakta yetenek belirleme evresi 3 ana başlıkta toplanır (Aydos, Yaman, Pekel ve Bayraktar, 2010).

Yetenek Belirlemesinin Birinci Evresi

Yetenek belirlemesinde birinci evre genelde ergenlik dönemi öncesinde (3-10 yaş) gerçekleşir (Bompa, 2009). Bu evreye aynı zamanda ön seçim olarak da adlandırılır. Ön seçimde amaç mümkün oldukça çok sayıda çocuk ve gence ulaşıp çocukları birçok kez bu evreden geçirmektir. Antrenmansız çocuklarda yapılacak seçimlerde çocuğun genel sportif verimliliğine odaklanmak gereklidir. İlk evrede önemli olan testlerin tekrar tekrar uygulanması ve sonuçlandırılmasıdır. Bu evrede branşa özgü verimliliği belirleyecek parametreler uygulanmamalıdır (Aydos vd, 2010). Ön seçimde üç önemli konu üzerinde yoğunlaşılması gerekmektedir.

1.Çocuğun spor yaparken kendisini sınırlayıcı bir durumun olup olmadığının tespit edilmesi,

2.Vücut kitle indeksi gibi kolay ölçümlerle çocuğun fiziksel gelişimi hakkında yorum yapabilme,

3.Kalıtım yoluyla çocukta baskın olabilecek durumların ortaya çıkarılması,

İlk evrede çocuk hakkında gözlem ve genel bilgi verildiği için çocuğun gelecekteki büyüme ve gelişim düzeyleri tam tespit edilemediği için kesin karar vermek doğru tercih olmayacaktır. Buna rağmen yüzme, jimnastik ve artistik patinaj gibi sporlar için erken yaşlarda birinci evrede belirlenip kapsamlı antrenmanlar uygulanmalıdır (Muratlı, 2003).

Yetenek Belirlemesinin İkinci Evresi

Seçimin en önemli evresi olarak kabul edilir. Bu evre daha önce düzenli şekilde antrenman yapmış çocuklarda kullanılır. Ergenlik döneminde ya da daha sonra, jimnastik, artistik patinaj ve yüzme branşları için 9-10 yaşları arası, diğer sporlarda da kızlar için 10-15, erkekler için 10-17 yaş arasında uygulanır (Dragan, 1978).

İkinci evrede vücut önceden verilen sporun özelliklerine ve o branşın gerektirdiği uyum ve düzeye ulaştığı için kullanılan teknikler biyometrik ve işlevsel dinamikleri değerlendirilmelidir. Neticede sağlık muayenesi doğru yapılmalı ve antrenmanla artan verimi düşürebilecek engelleri ortaya çıkması sağlanmalıdır. Bu evrenin antrenöre en heyecanlandırdığı kısım ise çocuğun ergenlik dönemindeki biyometrik değişimleridir. Popovici (1979), erken yaşta yapılan, çok yoğun kuvvet antrenmanının, kemiklerdeki kıkırdağı sıkıştırarak büyüme faktörü üzerinde olumsuz yönde etkili olduğunu söylemiştir. Sonuç olarak kalıtımla gelen yetersizlikler, anatomik veya işlevsel eksikliklerden kaynaklanan sorunlar yetenek belirleme konusunda önemli bir etkendir Aynı zamanda bu evrede sporculara geniş kapsamlı psikolojik testler uygulamalı ve verilen spor için gerekli olan psikolojik özelliklere sahip olup olmadığı takip edilmeli ve sporcu profilleri oluşturulmalıdır (Aydos vd., 2010).

Yetenek Belirlemesinin Üçüncü Evresi

Bu evre genelde ulusal takım adaylarını ilgilendirir. Bu evre tamamen objektif olmalı ve branşın gerekliliklerıyle ve özellikleriyle yakından ilgili olmalıdır. Sporcuyu incelerken, sporcunun sağlığı, sporcunun antrenmana ve müsabakalara karşı tutumu, stresle başa çıkma yolları kayıt altına alınmalıdır. Nesnel bir değerlendirme yapılırken bunun yanında tıbbi ve psikolojik testlerle de bu değerlendirmeler güçlendirilmelidir (Aydos vd., 2010).

Belirli bir spor türü için motor testler daha uygun kişisel ön şartlar oluşturur. Birçok motor testin uygulanmasıyla gerçekleştiren test bataryaları bu amaçla uygulanır. Bazı örnekler aşağıda verilmiştir.

ÖN SEÇİM	ARA SEÇİM	SON SEÇİM
Genel Karakteristik Çocuğun genel özelliklerinin sorgulanması, gözlemlenmesi ya da değerlendirilmesi. Örn: 1.Genel sağlık durumu 2.Okul başarısı 3.Sosyal koşulları ve ilgileri 4.Vücut yapısının spor türüne uygunluğu 5.Genel spor verimliliği	1.Bir defalık sportif kontrol 2.Spor türüne özgü vücut tipine uygunluğunun kesin kontrolü 3.Spor türüne yönelik motorik özellik yeteneği (Çok yönlü motorik özelliklerin test edilmesi)	1.Kısa sürede birçok kez alıştırma yapmak (Deneme antrenmanı) 2. Kısa süreli bir alıştırmada verim düzeyi ve davranış biçimi 3. Genel ve özel sportif verimliliği 4. Bütünüyle kişiliğin değerlendirilmesi
Artistik Jimnastik: 1.Kısa boylu, oldukça az ağırlıklı ince bir tip, ancak omuz kalçadan geniş 2.Genel hareket koordinasyonunun ve kuvvet düzeyinin değerlendirilmesi	1.Toplam estetik ifade değerlendirilmesi 2. Hareket koordinasyonu 3.Bacak, kol, gövdenin sahip olduğu kuvvet 4.Toplam motorik özellikler düzeyi	1.Kısa süreli program sonucunun değerlendirilmesi 2.Motor öğrenme davranışı 3.Kuvvet ve hareket sürati 4.Hareket genişliği
Sportif oyunlar: 1.Uzun ve iri yapılı çocuklar (Voleybol, hentbol, basketbol gibi) 2.Genel olarak kuvvet, sürat ve oyun yeteneği	1.Yeterli bir boy aranmalı 2. koşu hızı (30-60 m.deki) 3.Çabuk kuvvet 4.Sıçrama kuvveti 5.Hareket koordinasyonu	1.Birçok oyunda oyun yeteneğinin değerlendirilmesi 2.Problemlere bulduğu çözümler gözlemlenmeli

Şekil 1.Yetenek seçimi aşamalarında içerikler. *(*Aydos, L.,Yaman, M., Pekel, H., A., Bayraktar, I. (2010). *Atletizmde Türkiye norm değerleri,* Ankara.*).*

Motor Test Aşamaları	İlgili Yetenek Konusu
1.30 m. Hız koşusu 2.30 m. Hız almalı 3.durarak 5 adım atlama 4.durarak uzun atlama 5.adım alarak top fırlatma 6.öne gülle atma 7.30 m. Engelli koşu 8.konstitüsyonel Özellikler	1.Çıkış kuvveti ve ivmelenme yeteneği üzerine bilgi verir. 2.Maksimal kuvvet 3.Horizontal sıçrama ve koordinasyon 4.Horizontal sıçrama kuvveti 5.Atış kuvveti 6.Kütle ivmelendirme-koordinasyon 7.Bütün vücut için koordinasyon 8.Boy-kilo-sağlık durumu vb.

Şekil 2.Yetenek seçiminde 2. basamak seçimi için test bataryası. Güney Kore'de yapılan bir çalışmada yetenek seçiminde yukarıdaki ölçütler kullanılmıştır (Ko,B,G, HM,Park DH,Back JH,Yun S,Lee MC,Chang DS,Shin SY,E. The Construction of Sports talent identification models. *International Journal of Applied Sports Sciences* 2003,*15*(2), 64-84).

Kategori	Parametre	Test
FİZİK	Boy Uzunluğu	Boy Uzunluğu
	Vücut Ağırlığı	Vücut Ağırlığı
	Vücut Kompozisyonu	Vücut Yağ Yüzdesi
FİTNESS	Kol Uzunluğu ve Dayanıklılık	Şınav
	Kol Gücü	Sağlık Topu Atışı
	Vücut Kuvveti ve Dayanıklılığı	Ayağa Kalkma Testi
	Bacak kuvveti ve Dayanıklılığı	Yarım Squat Testi
	Bacak Gücü	Durarak Uzun Atlama
	Aerobik Kapasite	1.600 m.
ATLETİK YETENEK	Hız	50 m. Koşu
	Hareketlilik	Yana Adım Testi
	Esneklik	Otur-Uzan Testi

*Şekil 3.*Yetenek seçiminde kullanılan bir ölçüt örneği. . (Aydos, L.,Yaman, M., Pekel, H., A., Bayraktar, I. (2010). *Atletizmde Türkiye norm değerleri,* Ankara.)

Sportif Yeteneğin Erken Tanınması

Çocukların yetenek seçimleri ilk olarak okuldaki beden eğitimi derslerinde ve kulüplerdeki spor etkinliklerinde başlar.

1.Çocukları kendi içinde eleyerek,

2.Okullar arası maçlarda,

3.Özel yarışmalar sırasında spora veya branşa uygunluğunun belirlendiği kritik noktalarda,

4.Yapılacak seçimlerde iki aşamalı değerlendirme kullanılmalıdır. İlk aşamada genel sportif yetenek seçimi yapılmalı 2. aşamada ise seçilen çocukların kendilerini geliştirebilecekleri göz önünde bulundurularak belli bir branşa yönlendirilmeleri sağlanmalıdır.

5.Çocukların var olan yetenekleri çeşitli testlerle ortaya çıkartılmalı ve çocukların antrenmanla birlikte gelişimleri takip edilmelidir.

6.Çocuğun genetikle gelen özellikleri seçilecek spor branşında yüksek verimliliğe ulaşmada belirleyici faktörler olmasından ötürü dikkat edilmelidir.

7.Aynı yaştaki çocukların bazıları erken veya geç öğrenme özellikleri olabilmektedir. Biyolojik olgunluk spor verimliliği ile paralel şekilde ilerlemektedir. Bu yüzden verimlilik değerlendirilmesi yapılırken yalnızca yaşa bakılarak sonuç elde edilmemelidir.

Yanlış karar vermemek ve hatayı en aza indirmek için değerlendirmeler itinayla yapılmalıdır.

Aşağıda çeşitli spor dallarına başlama yaşları verilmiştir (Aydos vd, 2010).

Sporlar	Spor uygulamasına başlama yaşı	Özel antrenmana başlama yaşı	Yüksek verim antrenmanına başlama yaşı
Atletizm	10-12	13-14	18-23
Basketbol	7-8	10-12	20-25
Boks	13-14	15-16	20-25
Bisiklet	14-15	16-17	21-24
Dalma	6-7	8-10	18-22
Eskrim	7-8	10-12	20-25
Jimnastik(Kadın)	6-7	10-11	14-18
Jimnastik (erkek)	6-7	12-14	18-24
Kürek	12-14	16-18	22-24
Kayak	6-7	10-11	20-24
Futbol	10-12	11-13	18-24
Yüzme	3-7	10-12	16-18
Tenis	6-8	12-14	22-25
Voleybol	11-12	14-15	20-25
Halter	11-13	15-16	21-28
Güreş	13-14	15-16	24-28

Şekil 4.Çeşitli spor dallarına başlama yaşları. . (Aydos, L.,Yaman, M., Pekel, H., A., Bayraktar, I. (2010). *Atletizmde Türkiye norm değerleri*, Ankara.)

Yeteneğin Yönlendirilmesinde Bazı Ülkelerden Örnekler

Yetenek seçimi ve yönlendirilmesi ve eğitimde kullanmak için modeller oluşturulmuştur. Yapılan araştırmalarda uygulanan modellerin ülke eğitimine paralel olarak gerçekleştirildiği görülmektedir. Yetenek seçimindeki öncülüğü Doğu ülkeleri yapmaktadır. Yatılı spor okulları birçok eski doğu ülkelerinde ve birçok Batı Avrupa ülkelerinde bulunmaktadır (Bompa, 2009).

Almanya Modeli

1978-79 öğretim yılından bu zamana kadar Almanya'da devlet liselerinde "Yetenek geliştirme sınıfları" projesinde, elit sporcular yetiştirmek amacıyla programlar uygulanmıştır. Bu programdaki amaç; öğretimle birlikte çocuğun sosyal ve spor gelişimini sağlayarak hepsini bir arada yürütmektir. Çocukların hızlı bir şekilde sportif başarısından ziyade kademeli olarak gelişiminin sağlanması gereklidir. Almanya'daki yatılı bilimsel açıdan rehberlik ve ölçümler üniversitelerdeki spor fakülteleri tarafından denetlenip yönlendirilir.

Bu çalışmalarda; Çocukların kondisyonel özelliklerinin fark edilmesi, koordinatif becerilerin teşhisi, yarışmalardaki davranışlarının analizi, tıbbi ölçümleri ve sosyolojik yönden değerlendirilmeleri yapılmaktadır (Aydos vd., 2010).

Rusya Modeli

Rusya'da 2000 yılına kadar yetenek belirlemesi 10- 11 yaşlarında yapılara yetenekli görülen çocuklar yatılı bölge okullarına gönderilmekteydiler. Burada çocukların ihtiyaçları devlet tarafından karşılanırdı. Eski Sovyetler Birliğinin yıkılmasıyla birlikte Rusya'daki kulüpçülük anlayışının azalmasıyla birlikte yerel yarışmalar daha ön planda yer almaya başladı. (Aydos vd., 2010).

İngiltere ve Birleşik Krallık Modeli

İngiltere 2004 yılından itibaren performans sporcusu yetiştirilmesinde büyük rol oynayan okul-kulüp iş birliğini gereğince beden eğitimi ve spor eğitimdeki ders saati ve içeriğinde köklü değişiklikler yaptı. Bölgedeki okullarla kendi alanında uzmanlaşmış spor liseleri ortak çalışmalar yürüttü. Spor lisesine seçilen okulda öğretmen, antrenör ve malzeme konusunda bütün eksikliklerin giderilmesiyle birlikte diğer paydaş okulların beden eğitimi ve spor eğitiminde desteğini bu okullardan alması sağlandı. Sistemin sağladığı kulüplerle birlikte çocukların spor eğitimine destek verilmektedir. Kulüpler bu çalışmaları sonucunda okullardaki yetenekli çocukları lisanslı sporcu olarak almaktadırlar. İngiltere'nin ayrıca bakanlıkla birlikte yürüttüğü yetenek belirleme ve seçimi konusunda ve obeziteyle ilgili birçok proje çalışmaları bulunmaktadır(Aydos vd., 2010)

Zeka Kavramı Nedir?

Tarih boyunca zeka kavramı birçok bilim insanı tarafından farklı tanımlanmıştır. "İbni Sina'ya göre, zeka hem öğrenme sürecinden ayrı hem de dış dünyadan gelen algıların insana verdiği bilgiyi öğrenmeyle ortaya çıkmaktadır. Galton'a göre, bireysel farklılıklar, duyusal yeteneklerdeki farklılıklardan kaynaklanır, bireyin duyuları ne kadar keskin olursa zekası o kadar keskin olur. Zeka testi kavramını ilk kez ortaya atan Cattel'a göre, duyum keskinliği ve tepki hızındaki farklılıklar zihinsel fonksiyonlardaki farklılığı yansıtır. Binet'e göre, zeka, kavrama, hüküm verme, akıl yürütme gibi karmaşık üst düzey işlemlerde kendini gösterir.

Spearman'a göre, bütün zihinsel etkinliklerde rol oynayan genel bir zeka vardır (Selçuk, Kayılı ve Okut, 2004). Zamanla zeka kavramının tanımına değişik ayrıntıları dahil olması ve hem de zeka üzerine yapılan çalışmaların artması zekanın tanımlanmasındaki güçlüğü göstermektedir. Yeni yapılan tanımlarla zeka ile ilgili yeni kuram ve görüşler ortaya atılmaktadır. Önceleri sadece sayısal ve sözel alandaki yetenekler zeka kabul edilirken, ilerleyen zamanlarda zekanın sadece iki alanla sınırlandırılamayacağı kabul görmüş ve çok fonksiyonlu bir zeka tanımı daha çok dikkate alınmaya başlanmıştır (Bektaş, 2007).

Geleneksel yaklaşımdan zeka kavramı tekil bir özellik gösterir ve bu anlayış biçimi de çeşitli güçlükler ortaya çıkarır. Örneğin günlük yaşamda IQ testinde yüksek puan alan bir çocuk etrafındakilerle sosyal problemler yaşayabilir ya da çok başarılı bir müzisyen bu testten çok düşük bir puan alabilir. Dünyadaki bütün yetenekli ve zeki çocukları belirleyebiliriz ama zeka sınırlarını sadece bir testle ölçebileceğimiz veya sınırlandırabileceğimiz bir kavram değildir. Hayatın içinde insanların pek çok davranışını gözlemleyince, "zeka" olarak tanımlanabilecek daha pek çok faktörün devreye girdiğini düşünmeye başlarız. Kısaca insan performansı çok karmaşıktır. Zeka kavramı tek boyutla sınırlandırıldığında ve ölçüldüğünde çok açıklayıcı bilgiler elde edemeyiz. Bu nedenle dünya üzerinde gösterilen beceri ve performansları yansıtan bir zeka kuramına ihtiyaç vardır (Bümen, 2002).

Çoklu Zeka Kuramı Nedir?

Prof. Dr. H. Gardner'in geliştirdiği çoklu zeka kuramı eğitim alanında kullanılmaya başlanmasından beri araştırmaların merkezinde yer almıştır. Çoklu zeka kuramına uygun olarak eğitimde kullanılan yöntem ve uygulamalara düzenlemeler geliştirilmiş ve çocuklara eğitim hayatında uygulanmasıyla birlikte çocuklardaki öğrenme seviyesinde olumlu yönde gelişim sağlanmıştır. Çoklu zeka kuramının sonuçları neticesinde zeka alanları birçok alana ayrılmış ve her biri farklı öneme sahip olmuştur. Kuramın getirdiği zeka alanlarından yola çıkılarak öğrencilerin yetenek ve kapasiteleri keşfedilmeye başlanmıştır. Zeka alanlarının tespit edilmesiyle bireyler yetenekleri doğrultusunda hayatlarına rehberlik edecek seçimler yapabilirler. Bu doğrultuda yapılan çalışmaların hepsinin temelinde "Gelişen ve değişen teknoloji çağına gelecek nesilleri nasıl hazırlayabiliriz?" sorusu yer almaktadır. Yapılan araştırmaların sonuçlarına göre zeka gelişiminde bireylerin katılımından daha çok öğrenme ortamı ve öğrenme şeklinin önemli olduğu tespit edilmiştir (Demirhan, 2006).

“Çoklu Zeka Kuramı” Gardner’in, Harward Üniversitesi’nde “proje sıfır” kapsamında yürüttüğü, normal ve yetenekli çocukların zihinsel kapasitelerinin gelişimi ve beyindeki hasarların sebep olduğu zeka bozuklukları konusundaki araştırmaların bir ürünü olarak meydana gelmiştir. Beyninin farklı kısımlarında oluşan hasarlar doğrultusunda bir etkinliği yapmakta zorluk yaşayan bireylerin beynin diğer kısımlarınca desteklenerek bu açığı kapattığı görülmüştür. Proje sıfır, ilkokulun ilk yılları ve okul öncesi eğitim için program geliştirme ve değerlendirmeye farklı yaklaşımlar önermektedir. Projenin varsayımı “her çocuk, bir ya da birkaç alanda gelişim için potansiyele sahiptir” (Gardner, 1993). Gardner, sabit tek bir zeka olmadığını; zekanın tek bir testle ölçülemeyeceğini ve bu yüzden bireyin gelecekte okuldaki başarısının hangi alanda olacağının tahmin edilemeyeceğini vurgulamaktadır (Lemlech, 2004).

Gardner, “Çoklu zeka kuramı” ile zeka konusuna daha geniş bir yelpazeden bakarak insanların farklı şekillerde sahip oldukları yetenekleri, potansiyellerini “zeka alanları” olarak isimlendirmiştir. Gardner, neden özellikle müziksel, görsel, bedensel veya sosyal alanları “yetenekler” veya “beceriler” olarak değil, farklı “zeka alanları” olarak tanımladığını Weinreich-Haste (Saban, 2002) ile yaptığı bir görüşmede; “Bir insan tanıtılırken genellikle “O, müzik alanında çok yetenekli olmasına rağmen çok da zeki değildir” gibi ifadeler kullanılır; çünkü uzun yıllar zeki olmak, sadece sözel ve sayısal becerilere sahip olmayla sınırlandırılıp özdeşleştirilmiştir. Eğer ben de “insanlarda sekiz farklı yetenek vardır” deseydim, birçok kimsenin de şu anda sahip olduğu zeka almayışına farklı bir bakış açısı kazandırmamış olacaktım.” şeklinde ifade etmiştir. Gardner böylelikle, bütün bu alanları “farklı zekalar” olarak tanımlayarak eskiden sadece tekil olarak varsayılan ama gerçekte çoğul olan zeka olgusunu yeniden yorumlayarak zeka kavramıyla ilgili insanların ilgisini çekebilmiştir (Bümen, 2002).

Gardner “çoklu zeka” kavramını kullanırken “çoklu” kelimesiyle birden fazla sayıda ve birbirinden farklı ve birbirini etkilemeyen yetenekleri anlatmaktadır (Akboy, 2005). Çoklu zeka kuramı ile ilgili araştırmaların sonucunda bu zeka alanlarına ihtiyaç duyulduğunda yeni alanların da eklenebileceği bilinmektedir. Bu durumda kuramın kendini geliştirebilir olduğunun kanıtıdır (Bektaş, 2007).

Çoklu Zeka Kuramının Alanları

Gardner kuramı ilk geliştirdiğinde 7 farklı zeka alanı olduğunu ileri sürmüştür. İlerleyen zamanlarda ise 2 zeka alanı daha bu kurama dahil olmuştur. 9 zeka alanı sırasıyla şunlardır:

1. Sözel-dil zekası
2. Mantıksal-matematiksel zeka
3. Görsel-uzamsal zeka
4. Müziksel- ritmik zeka
5. Bedensel- kinestetik zeka
6. Sosyal zeka
7. İçsel zeka
8. Doğa zekası
9. Varoluşçu zeka

Sözel-Dil Zekası

Çoklu zeka kuramı çerçevesinde en çok incelenen zeka alanının araştırmalar sonucu dil alanı olduğu ortaya çıkmıştır. Dil zekası alanı incelendiğinde kişinin kendi anadilini kullanabilme yeteneği ve kavramları öğrenebilme, yabancı dilleri de kolaylıkla öğrenebilme ve kullanabilme becerisi akıllara gelmektedir. Dil zekası güçlü olan bireyler kelime oyunlarından hoşlanırlar. Ayrıca konuları daha iyi kavramak için bu tarz yöntemler kullanılır. Bu bireyler kitap okumaktan, konuşmaktan ve olaylara eleştirisel açıdan bakmakta yeteneklidirler (Ergin, 2008,). Dil zekası güçlü olan çocukların kelime haznesi geniştir ve iletişim becerileri oldukça gelişmiştir. Hafıza ve ezber yönteminde başarılıdırlar (Yavuz, 2004). Sözel dil zekası baskın olan bireylerde bir konunun öğretiminde konu hikaye formatında istenebilir, raporlar yazılabilir, sunu yaptırabilir (Demirel, 2006). Bu zeka alanında güçlü olan bireylerin meslek hayatlarında yazar, hukukçu, şair, öğretmen, tercüman, politikacı olabilir (Selçuk, 2003).

Beden eğitimi dersinde bu tür zeka alanının gelişimi için öneriler:

1-Öğrencilerin Beden eğitimi dersiyle ilgili duygu ve düşüncülerini söyleyebilmeleri için onlara fırsatlar yaratın.

2-Beden eğitimi dersi genelinde öğretilecek kavram ve terimleri açıklayabilmelerine yorumlama ve değerlendirmelerine olanaklar sağlayın.

3- Derslerde kendisinden yapılması istenen bir hareketi hayal etme, arkadaşlarıyla konuşma ve açıklama konusunda yardımcı olun. Örneğin, derste öğretilen özel hareketlerin ve becerilerin öğrencilerin tuttukları günlüklere yazılması istenebilir. Ayrıca, öğrenciler derste öğrenilen kavramların geçtiği bulmacalar hazırlayabilirler, bunları kol gazetesine panoya asabilirler.

4- "Öğrencilerin beden eğitimi dersinde öğrendikleri bir psikomotor beceriyi ne zaman nerede nasıl kullanabileceklerini açıklamalarını değerlendirmeleri isteyin.

5- Beden eğitimi öğretmeni tarafından öğretilen bir hareketin öğretme aşamalarını nasıl öğrettiğinizi öğrencinizin anlatmasını isteyin. Ayrıca kendisi hangi yolla nasıl öğretir bir liste hazırlamasını rica edin.

6- Yazacakları kompozisyonda sportif bir etkinliği veya bir karşılamayı ele almalarını söyleyin. Bununla beraber öğrencilerinizde beden eğitiminde geçen kavram ve terimlerle ilgili sözlük hazırlamalarını rica edin veya poster afiş gibi ilgi çekici ilanlar yapmalarını söyleyin (Çamliyer, Çamliyer, Mavi ve Daşdan, 2004).

Mantıksal Matematiksel Zeka

Mantıksal-matematiksel zeka alanı soyut düşünebilme, yaşanılan olaylar karşısında neden-sonuç ilişkisi kurabilme, tümdengelim ve tümevarım yöntemlerini kullanabilme yeteneği ve sayıları etkili bir biçimde kullanabilme yeteneğine sahip bireylerde baskındır.(Saban, 2002) Mantıksal matematiksel zekası güçlü olan öğrencilerin merak duygusu gelişmiştir. Problem çözme yetenekleri vardır ve olaylar karşısında sürekli neden-sonuç ilişkisi ararlar. Düşünme yeteneği gerektiren oyunları oynamaktan zevk alırlar (Ergin, 2008). Mantıksal matematiksel zekaya sahip öğrencilere bir konunun öğretiminde onlara beyin fırtınası yaptırılmalı, deneyler yaptırılarak problemler neden-sonuç ilişkisi yaratılarak çözümlendirilmeli ve sayılarla çalışabilecekleri etkinlikler düzenlenmelidir (Yavuz, 2004). Bu zekaya sahip bireyler bilim, eleştirmen, polisiye roman yazarı, satın alma görevliliği, matematik, mühendislik, muhasebecilik, istatistik, bilişim teknolojileri, bilgisayar, fen bilimleri gibi meslek alanlarına ilgi duyarlar (Selçuk, 2003)

Beden eğitimi dersinde bu tür zeka alanı gelişimi için öneriler:

1.Beden eğitimi dersinde bir hareket becerisini öğrettikten sonra, o hareketin başlangıcından sonuna kadar aşama aşama öğretiler verin ve her aşamada öğrencilerinize sorgulatma ve bir sonraki aşamada olacakları tahmin etme yetenekleri üzerinde durun.

2- Sıkça gözlemleyebildikleri veya yapabildikleri bir hareketin birleşenleri ile ilgili analiz ve senteze dayalı çözümleyici ve birleştirici tarzda sorular sorarak tartışma ortamları yaratın.

3- Eğitsel oyunlar içerisinde matematik işlemlerini sıkça kullanın (Oyuna katılan her bir öğrenciye bir numara vermek bu numarayı dört işlem sonucu belirleyerek öğrenciyi ebe yapma gibi).

4.Sınıflararası değişik spor karşılaşmaların organizasyonunu, tanıtımını, fikstürlerini, spor kolunun (kulübünün) gelir gider kayıt ve hesaplarını, parasal takiplerini öğrencilere yaptırın (Çamliyer vd., 2004).

Görsel-Uzamsal Zeka

Görsel-uzamsal zekaya sahip olan öğrenciler, renklere karşı duyarlıdırlar. Sanat yönleri baskındır. Kitap ve defterlerinde sık sık karalamalar yaptıkları görülür. Resim yapabilme yeteneğine sahiptirler, hayalperestlerdir. Görsel ayrıntılara karşı duyarlıdırlar ve yön bulma yetenekleri oldukça gelişmiştir. Harita, tablo ve diyagramları kolayca okuyabilir (Yavuz, 2004). Resimler, şekiller, üç boyutlu çizimlerle düşünebilme, yer, zaman, renk, şekil, desen gibi olgular ve bu olgular arasındaki ilişkilere karşı duyarlı olmaktır (Saban, 2002).Görsel-uzamsal zekaya sahip olan öğrenciler için bir konunun eğitiminde öğrenme süreci renkler ve şekillerle şifrelendirilmelidir ve kavram haritaları, resim, haritalar ve diyagramlar kullanılmalıdır (Demirel, 2006). Bu zekaya sahip olan bireyler ressamlık, fotoğrafçılık, avcılık, izcilik, rehberlik, gemicilik, heykeltıraşlık, dekoratörlük, mekanik mühendisliği, mimarlık, kameramanlık gibi mesleklere ilgi duyarlar (Selçuk, 2003).

Beden eğitimi dersinde bu tür zeka alanı gelişimi için öneriler:

1- Bir hareket becerisinin öğretiminde öğretmenin sunumuna, öğrencinin sunumuna, slaytlara, afişlere, videolara önem verin.

2.Gözler kapalı şekilde oynanan eğitsel oyunlardan faydalanın.

3.Öğrencilerle değişik sayılarda gruplar oluşturarak birlikte, şekiller, figürler oluşturmalarını sağlayın (bedenlerinizi değişik biçimlerde kullanarak nasıl değişik harfler, < A-B-D-E-F> değişik şekiller, değişik hayvanlar oluşturabilirsiniz).

4. Aşağı-yukarı, ileri-geri, sağ-sol, saat yönü- saat yönünü tersi, alçak-yüksek, yakın-uzak, düz-eğri,zig-zag, küçük-büyük, açılma-kapanma, uzaklaşmak-yakınlaşmak, simetrik-asimetrik, önünde-arkasında, karşılaşma-ayrılma, yan yana, beraber, ayrı, kuşatma, boyunca, arasında gibi kavramsal gelişime, hareket eğitimi kapsamında ilgili yaş gruplarında önem veriniz (Çamliyer vd., 2004).

Müziksel-Ritmik Zeka

Müziksel ritmik zeka alanı baskın kişilerde ritim duygusu gelişmiştir. Olayların akışını müziksel bir dille ifade ederler. Şarkı söylerler, müzik aletlerine karşı ilgilidirler ve şarkıları ezberlemelerini ve melodilerini akılda tutmaları kolaydır. Ritmik ve tonsal kavramları tanırlar. Gürültülü ortamlardan rahatsız olurlar (Saban, 2002). Bu zekaya sahip öğrencilere bir konuyu öğretirken fon müziği eşliğinde konu anlatılabilir, öğrenciden konu hakkında şarkı bestelemesi istenebilir, duygularını konu hakkında bildiklerini müzikle, ritimle anlatması istenebilir, konu ile ilgili şarkılar bulup söylemesi istenebilir, derste müzik, ses kaydediciler, kasetçalarlar kullanılabilir (Demirel, 2006).Bu zekaya sahip olan bireyler; bestecilik, müzik öğretmenliği, yorumculuk, orkestra şefliği, müzik eleştirmenliği, bando elemanı, tiyatroculuk, şarkıcılık, müzik marketi sahibi olmak, udilik, gitaristlik gibi mesleklere ilgi duyabilirler (Selçuk, 2003).

Beden eğitimi dersinde bu tür zeka alanı gelişimi için öneriler :

1-Basit hareket tekniklerini tekerlemelere uydurarak yaptırınız. İlkokulda müzikle yapılan eğitsel oyunlar tercih ediniz.

2.Çocukların ritim duygusunu geliştirmek için hareketleri ritimle birleştirin. El çırpma, sesle (hop-hop-hop gibi) vb. küçük araçlar yardımıyla eşlik edin.

3.Beden eğitimi derslerinde, dersin içeriğine uygun arka plan fon müzikleri kullanılmalıdır Örneğin, ısınmada esnasında tempolu müzik kullanırken, soğuma esnasında rahatlandırıcı /dinlendirici müzik kullanabilirsiniz.

4.Derslerde danslara bolca yer verin.(Halk, modern, klasik)

5.Öğrencilerden dinlettiğiniz bir müzik parçasına fiziksel olarak katılım sağlamasını ve bedenini uyumlu hareket ettirmesini isteyin (Çamliyer vd., 2004).

Bedensel-Kinestetik Zeka

Bedensel kinestetik zekası baskın olan bireyler kendilerini ifade ederken beden hareketlerini doğru şekilde kullanabilme, bedenini koordineli bir şekilde kullanabilme ve bedeni ve zihni uyum içinde çalıştırabilme yetisine sahiptirler (Ergin, 2008). Bu zekaya sahip olan bireyler, sürekli hareketlidirler, küçük kas grupları gelişmiştir ve vücudunu koordineli bir şekilde rahatça kullanabilirler ve sportif aktivitelerde ön plandadırlar. El becerileri gelişmiştir. (Saban, 2002). Bu zekaya sahip öğrencilerin eğitiminde öğrenme alanlarını dokunarak ve yaşayarak ortamlar hazırlanmalıdır. Somut nesnelerle öğrenebilecekleri materyaller geliştirilebilir, el becerisi gerektiren etkinlikler hazırlanabilir, açık havada dersler işlenebilir, geziler düzenlenebilir, drama yaptırılabilir, yapboz gibi materyallerle konular öğretilebilir (Yavuz, 2004). Bu zekaya sahip bireyler, spor, dans, aktörlük, balerin/balet, cerrahlık, pandomim sanatçısı, teknik direktör, koreografi sanatçısı, heykeltıraşlık gibi mesleklere ilgi duyabilir (Selçuk, 2003).

Kişilerarası Sosyal Zeka

Kişilerarası sosyal zeka işbirliği içinde çalışabilme, duygudaşlık kurabilme, iletişim öğelerini etkili bir biçimde kullanabilme, liderlik ve arkadaşlık kurabilme becerilerine sahip olma kapasitesidir (Saban, 2002). Kişilerarası sosyal zekası güçlü olan öğrencilerin sosyal çevresi oldukça geniştir. Grup çalışmalarında aktif ve önemli rol oynarlar. Konuşmayı ve dinlemeyi severler. Çevresindeki insanlar tarafından önemsenir ve toplumda önemli bir yerleri vardır (Ergin, 2008). Kişilerarası sosyal zekası güçlü olan öğrencilere konular öğretilirken; grup kulüp çalışmaları, takım oyunları, tiyatro, beyin fırtınası, tartışma grupları gibi faaliyetler düzenlenmelidir(Yavuz, 2004). Kişilerarası sosyal zekası güçlü olan bireyler; öğretmenlik, siyasi partili derliği, sosyologluk, psikologluk, rehberlik uzmanlığı, satıcılık, pazarlamacılık, doktorluk, hemşirelik, sosyal çalışmacılık, organizatörlük gibi meslek alanlarına ilgi duyarlar (Selçuk, 2003).

Beden eğitimi dersinde bu tür zeka alanı gelişimi için öneriler :

1.Beden eğitimi uygulamalarında eğitim ortamında öğrencilerin grup organizasyonlarına önem verin. Grup çalışması yaparken öğrencinin merkezde olduğu öğretim yöntemlerini seçin.

2.Öğrencilere değişik konularda sık sık görevler verin ve bu görevleri arkadaşlarıyla birlikte yapabilecekleri ortamlar hazırlayın.

3.Sınıf içi karşılaşmaya yönelik etkinliklerde öğrencilere hakemlik-grup liderliği vb. görevler veriniz.

4.Uygun sosyal davranış örnekleri sergileyen öğrencileri grup önünde ödüllendiriniz, onurlandırınız (Çamliyer vd., 2004).

İçsel Zeka

İçsel zeka alanı baskın olan bireyler duygularını net bir şekilde ifade edebilirler. Olaylardan olumlu veya olumsuz ders çıkarabilme, özgürce davranabilme yeteneklerine sahiptirler. Özsaygıları ve özgüvenleri yüksektir, kendi başlarına çalışmaktan hoşlanırlar, gerçekçi amaçları vardır, hakkında pek fazla bahsetmediği en az bir hobisi vardır, öğrenirken kişisel çalışmalar yapar, kendini gerçekçi bir biçimde değerlendirebilir (Saban, 2002). İçsel zekası güçlü olan öğrencilere konular öğretilirken; günlük yazdırma çalışmaları, hayal kurma etkinlikleri, hedef belirleme etkinlikleri, sessiz çalışmalar, kendini değerlendirme etkinlikleri, münazara, bireyselleştirilmiş öğretim etkinlikleri düzenlenebilir (Yavuz, 2004). İçsel zekası güçlü olan öğrenciler; bilim insanı olmak, şairlik, sanatçılık, zanaatçılık, yazarlık, politikacılık, heykeltıraşlık gibi meslek alanlarına ilgi duyarlar (Selçuk, 2003,).

Beden eğitimi dersinde bu tür zeka alanı gelişimi için öneriler:

1-Bir hareket becerisinin öğretiminde öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyelerini dikkate alın. Çocuklar bir hareketin öğretimine hazır değilse, kendilerine güvenleri azalacağından dolayı hazırbulunuşluklarına dikkat edilmelidir.

2- Bir hareketin kolaydan-zora, basitten-karmaşığa yapısını kavramalarına yardımcı olunuz.

3.Beceri geliştirmede iyi bir seviyeye ulaşmak için yeterli çalışma ve aralıklı tekrarlarla mümkün olabileceğini kavratın.

4.Öğrendikleri veya öğrenecekleri bir becerinin seviyelerine uygun bir şekilde analizini yaptırınız. Ve ders dışında çalışabilmeleri için ödev ve geliştirici programlar hazırlayarak veriniz (Çamliyer vd., 2004).

Doğa Zekası

Doğa zekası baskın olan bireylerde doğa olayları hakkında merak etme duygusu gelişmiştir. Canlılara karşı ilgilidir (Ergin, 2008). Doğa zekası güçlü olan çocuklar doğadaki canlıları incelemekten zevk alırlar. Çevreyle ilgili konulara merak duyarlar çevre bilinçleri gelişmiştir. Bahçe ile uğraşmaktan, doğa gezilerinden, belgeseller izlemekten hoşlanırlar (Saban, 2002).

Doğa zekası güçlü olan öğrencilere konular öğretilirken; doğa yürüyüşleri, alan gezileri düzenlenebilir, farklı canlı türleri ile ilişki kurmaları sağlanabilir, doğayla ilgili videolar izlettirilebilir (Yavuz, 2004). Bu zekaya sahip olan öğrenciler ileriki yaşamlarında biyolog, ziraat mühendisi, zoolog, jeolog, meteoroloji uzmanlığı, botanikçi, çiftçi, çevre bilimci, çiçekçi, bahçıvan, arkeolog, veteriner, peyzaj mimarı, astronom, fotoğrafçı, dağcı olabilirler (Demirel, 2006).

Beden eğitimi dersinde bu tür zeka alanı gelişimi için öneriler:

1- Beden eğitimi dersi uygulamalarında mümkün olduğunca açık alanları değerlendirin.

2- Temiz hava ve güneşin faydalarından sıkça bahsedin.

3- Ortam uygun olduğunda öğrencilere "kır gezintileri" düzenleyiniz, "kır koşuları" yaptırınız. Ders dışı etkinlikler olarak çevredeki uygun yerlere doğa yürüyüşleri düzenleyiniz.

4-Ayrıca, öğrencilere değişik hava koşullarında (güneşli, rüzgarlı ya da yağmurlu) fiziksel aktivite yapmalarına izin verebilirsiniz ve geribildirimle her bir hava şartında gerekli etkili oyun stratejilerini saptamalarına yardımcı olabilirsiniz (Çamliyer vd., 2004).

Varoluşçu Zeka

Varoluşçu zeka, bireylerin kendilerini dünyada kendilerini nerde gördüklerini ve dünyadaki yerlerini nasıl tanımladıklarına ilişkin büyük sorular sorma ve bu sorulara cevaplar arama kapasitesidir. Bu zeka tipi herhangi bir dini kapsayan bir zeka türü değildir. Varoluşçu zekası güçlü olan öğrenciler; "Ben Kimim?", "İleride ne olacağız?", "Dünya yüzyıllar önce nasıldı, ilerde nasıl olacak?", "Başka gezegenlerde hayat var mı?", "Öldükten sonra bize ne olacak?", "Neden yaşıyoruz?" gibi sorular üzerinde düşünürler. Bu konuda seçici davranılabilir. Diğer zeka tiplerinin kullanımı gibi dersleri öğretmek için pratikte ve teorikte kullanımı çok da uygun değildir. Sınıfta öğrencilerin işledikleri konuların alanlarıyla ilgili olarak bilimsel, matematiksel, tarihsel, edebi, sanatsal açıdan varoluşçu bir bakışla olaylara bakmaları istenmektedir. Bunu yaparken insanoğluna ilişkin kültürü daha iyi anlayabilmek için de yaşamdaki temel ilgilere ilişkin sorular üzerinde durulmalıdır. Bu zekaya sahip olan öğrenciler ileriki yaşamlarında din adamı, felsefeci, yazar, sanatçı, bilim insanı olabilir (Akboy, 2005).

Çoklu Zeka Alanlarının Gelişimini Etkileyen Faktörler

Çoklu zeka Kuramında bir zeka alanının gelişmesi durumunda diğerinin geri kaldığı birbirinden olumsuz yönde etkilendiği düşünülmemektedir. Fakat her bireyin farklı zeka alanlarını, kullandıkları varsayılabilir (Gardner, 2004). Zeka alanlarındaki gelişimler bireyden bireye farklılık göstermektedir (Armstrong, 1994). Zeka alanların gelişimine olumlu veya olumsuz etkiler oluşturan çevresel etkenler şöyle sıralanmaktadır (Bümen, 2002).

1.Kaynaklara ulaşım şansı: Eğer aile maddi anlamda yetersizse keman, piyano vb. müziksel/ritmik zeka geliştirebilecek aletler alamayacağı için müziksel/ritmik zekası gelişemeden kalabilir.

2.Tarihsel-kültürel faktörler: Okulda matematik ve fen dersine dayalı programlar varsa ve bunlar çocuk tarafından ilgi çekici ise ve çocuk bu alana değer veriyorsa çocukta mantıksal/matematiksel zeka gelişebilir.

3.Coğrafi faktörler: Köyde yetişmiş bir birey, şehirde bir apartman dairesinde yetişmiş bir bireye oranla, bedensel/kinestetik ve doğacı zekalarını daha çok geliştirme olanağı bulabilir.

4.Ailesel faktörler: Çocuk ressam olmak isterken ailesi onun avukat olmasını istiyorsa aile çocuğun sözel/dil zekasının gelişimi için çalışacaktır.

5.Durumsal faktörler: Kalabalık bir ailede büyümüş ve kalabalık bir ailede yaşayan bireyler doğalarında sosyallik olmadıkça, kendilerini geliştirmek için daha az zamana sahip olurlar.

Gardner bireylerin zeka gelişiminde yaşadıkları deneyimlerin de etkili olacağını ifade etmektedir. Gardner bu deneyimleri "kristalleştirici deneyimler" ve "felce uğratıcı deneyimler" olarak iki başlık altında ele almıştır. Eğer öğrencilere, keşfedilen yetenekleri paralelinde uygun ortam ve programlar sağlanırsa öğrenciler kristalleştirici deneyimler yaşarlar. Ancak onların halihazırda keşfedilmemiş veya keşfedilmiş ama herhangi bir yaptırım uygulanmamış olan yetenekleri aşağılanırlarsa öğrenciler felce uğratıcı deneyimler yaşarlar (Temiz, 2007). Kristalleştirici deneyimler yaşayan öğrenciler değişik zeka alanlarının gelişimi için fırsatlar bulurken felce uğratıcı deneyimler yaşayan öğrencilerin sahip oldukları değişik zeka alanlarındaki yetenekleri ise keşfedilme fırsatı bulamazlar (Bektaş, 2007).

Çoklu Zeka Kuramına Göre Konulara Giriş Noktaları

1. Öykü biçiminde giriş noktaları: Konuyla ilgili ilginç hikayeler anlatarak çok sayıda öğrencinin dikkati çekilebilir. Hikayeler hem bireysel zekanın gelişimine hem de dilsel zeka gelişimine katkı sağlar. Öğrencilere içerik anlamında zengin bir konuyu anlatmaya veya dikkat çeken bir soru sormaya nasıl başlanacağı önemlidir. Hikâyeler ilgi çekici olduğu için etkileyici bir giriş noktası oluşturur.

2. Sayısal-mantıksal giriş noktaları: Bazı öğrenciler sayılarla ve işlemler, matematiksel terimlerle ilgilenmekten hoşlanırlar. Böyle öğrenciler için giriş noktalarını belirlerken sayılarla uğraşabilecekleri, mantık yürütebilecekleri, analiz, sentez, değerlendirme yapabilecekleri, tümevarım, tümdengelim yöntemlerini kullanabilecekleri örneklerden yola çıkmalıyız.

3. Varoluşsal-yapısal giriş noktaları: Bazı öğrencilerin var oluşla ilgili konular ilgisini çeker. Bu öğrenciler hayatın anlamı, ölümün olduğunu, davranışların altında yatan sebepler hakkında konuşmaktan hoşlanırlar. Bu nedenle böyle öğrenciler için bu tarz giriş noktaları bulunmalıdır.

4. Estetik giriş noktaları: Hiç beklenmedik estetik sunumlar çok güçlü etkiler yaratabilir. Sanat eserlerinin düzenlerine, denge algılarına ve uygunluklarına olduğu kadar renkleri, tonları, gölgeleri ile de çeşitli giriş noktaları oluşturulabilir.

5. "Uygulamalı" giriş noktaları: Özellikle kinestetik zekaya sahip öğrenciler fiziksel malzemelerle çalışmayı severler. Kolay deneylerle, öğrencilerin temas ederek öğrenecekleri ortamlar hazırlayarak giriş noktaları oluşturulabilir.

6. Kişilerarası giriş noktaları: Bütün giriş noktaları sadece tek bir öğrenciye hitap etmektedir. Özellikle sosyal zekası gelişen öğrencilerin birlikte çalışabilecekleri, başkalarıyla iletişim geçebilecekleri ortamlar ister. Bu iletişimi sağlayacak en mükemmel araçlar projeler, kulüp çalışmalarıdır. Öğrenciler bu tarz çalışmalarla birbirleriyle etkileşime girerler, grup çalışmalarında kendilerine özgü katılımlar yapar, fikirlerini söyleme ve uygulama fırsatı bulurlar (Gardner, 2004).

Çoklu Zeka Kuramının Temel Sayıltıları

1. Her insan sekiz zeka alanına sahip olabilir.
2. İnsan her türlü zeka alanını geliştirebilir.
3. Zeka türleri genellikle karmaşık yollarla beraber çalışırlar.
4. Her kategoride zeki olabilmenin bir çok yolu vardır.

Bireyler, günlük yaşamalarında bir işten verim almak için zekalarını kullanmak zorundadırlar. Kendilerinde varolan zeka alanlarını kullanarak başarıya ulaşabilirler. Yemek pişirirken (kinestetik zeka) bir tarifi okuyacaktır(sözel-dilsel zeka). Ailenin bütün bireylerine hitap edecek bir yemek lisesi hazırlamalıdır (kişilerarası). Her şeyden önce kendisinin en çok istediği yemeğe hazırlamalıdır (içsel zeka). Benzer olarak bir çocuk futbol oynamak istediğinde bedensel ve kinestetik zekaya gereksinim duyar. Bunun yanı sıra uzaysal zekaya (topun nereye gidebileceğini tahmin etmek için) sahip olmalıdır. Ayrıca sözel ve kişiler arası zekaya (oyun sırasında etkili tartışabilmek ve hakkını savunabilmek için) ihtiyacı vardır.

Bu iki örnekten yola çıkarak zeka alanlarının birlikte çalıştığı varsayımına ulaşabiliriz. Zeka alanları birbirleriyle sürekli iletişim halindedirler (Kuru, 2001).

Kinestetik Zeka Nedir?

Bu zeka alanında, kişinin vücudunu dilini kullanma ve hareket koordinasyonuyla ilgilidir (Kuru, 2001). Koordinasyon, denge, esneklik ve hız gibi bazı fiziksel özelliklerle birlikte vücut dilini kullanma, vücut farkındalığını daha iyi seviyeye getirmeye dayanmaktadır. Bu yaklaşımda zihinsel ve fiziksel etkinliklerin birbirleriyle ilişkili olduğu savunulur. Problemlere çözüm yolu ararken veya yeni bir beceriyi öğrenirken veya oluştururken bütün vücudu veya vücudun parçalarını ortak edebilme becerisi olarak da tanımlanır. Hareket ederken konuşmak, vücut dilini kullanarak kendi duygularını ifade edebilme, bir oyunda rol almak, bu tür zekaya sahip olanlar için çok önemlidir (Çamliyer vd., 2004). Öğretilen konu veya beceri ile ilgili denemeler yapma ve tekrar etme yoluyla öğrenme alışkınlığı kazandırılabilir (Tuğrul & Duran, 2003). Öğrencilerin öğrenme ortamları öğrenme süreçlerini etkiler. Öğrenme ortamının en önemli ögesi çevredir. Bireyin hareket etme ve aktiviteye katılma isteği ile bu zeka alanında ister istemez gelişmesine sebep olur. Bireyler, rutin işlerinde başarıya ulaşabilmek için zekalarını kullanmak zorundadırlar. Kinestetik zeka gelişiminde hareketli çocuklar girdikleri ortamda kısıtlandığı takdirde ya da hiperaktif gibi

yaklaşımlarla bireyle iletişime geçildiğinde kinestetik zekaları gelişmeyecektir. Kinestetik zekalı öğrenciler aktif katılımla daha iyi öğrenirler. Söylenenden çok yapılanı hatırlarlar (Yavuz, 2004).

Öğretmenlerin beden eğitimi ders saatlerinde diğer matematik, sosyal bilgiler vb derslerini yapmanın beden eğitimi dersinden daha önemli olduğunu söylemesi veya hissettirmesi çocuklar üzerinde dersin amacı ve işleyişi hakkında olumsuz düşüncelere sahip olmalarına sebep olacaktır ve uygulama sonucunda çocuğun bedensel kinestetik zekası körelecektir. Oysa Thomas Edison "Büyük fikirler kaslarda merkeze alınır" diyerek bedensel/ kinestetik zekanın önemini vurgulamıştır (Kuru, 2001). Dış dünyayı bilmemizin temelinde bu zeka alanı yatmaktadır. Dış dünyayı gözlemleyerek, başkalarının hareket ve davranışlarını taklit ederek, diğerleriyle iletişim sağlayarak ve nesnelere dokunarak öğreniriz. Diğer insanlarla beden diliyle etkileşim sağlayarak onların hareketlerini taklit ederek ve çok değişik yollarla haberleşiriz. Kinestetik zekalı bireylerin motor becerileri pekişmiştir. Çevreye çabuk yanıt verir ve dengelidirler. Bu fiziksel performansı ve denge gelişiminin iyi olmasını sağlar (Demirel, 1999).

Kinestetik zeka alanı gelişmiş olan birine bakıldığında "Güldü mü tüm bedeniyle gülen, ağladı mı katıla katıla ağlayabilen ve tüm duygularını göstermekten korkmayan insanlardır" diye belirtilmiştir. Kinestetik iletişim kanalı canlıların ilk iletişim kanalıdır. Bu zeka alanı gelişmiş olanlar sohbeti görsel ve işitsellerden farklı nedenlerle yaparlar. Onlar için diyalog, sözleri, imgeleri duygulara dönüştürmek için bir araçtır. "Hayat duygularla var olur" (Gün,2007). "Kinestetikler karından derin nefes alır. Tıpkı saf kinestetik bebekler gibi. Kinestetik zekalı insanlar bedenleriyle iletişim halinde oldukları için ani hareketlere yatkındırlar. En iyi dansçılar kinestetiklerden çıkar. Çünkü kaslar esnektir. Panomimciler duyguları bedensel ifadelerle dile getiren kinestetiklerdir. Kinestetiklerin iş alanları yaygındır: psikolog, fizik terapisti, sosyal hizmetli, dansçı, aktör, marangoz, profesyonel sporcu, sosyolog, antropolog, halkla ilişkiler uzmanı, turizmci, danışman, satış elemanı, terapist, reklamcı vb. Ayrıca en başarılı motivasyoncular kinestetik boyutu gelişkin kişilerdir" (Gün,2007).

Gardner, altıncı duyumuzun kinestetik olduğunu söylemektedir. Bu, kibarca hareket edebilme yeteneği ve diğer insanların, nesnelerin hareketlerini ya da dinamiklerini doğrudan algılayabilmektir (Kuru, 2001). Bir başka sınıflandırmaya göre, görsel ve işitsel öğrencilerle birlikte üçüncü grubu kinestetik öğrenciler oluşturmaktadır. Bu gruptaki öğrenciler akademik

başarı seviyeleri düşük seviyededir. Bunun başlıca nedeni öğrencilerin akademik konulara hazırbulunuşluk seviyesinin uygun olmaması ya da bu öğrencilere uygun öğretim stratejilerinin göz ardı edilmesidir. Sınıflarımızda öğretim yöntemlerinin çoğunda işitsel yöntem yoğun olarak kullanılmaktadır. Öğrencilerin öğrenme seviyelerini arttırmak için öğrenme ortamındaki motivasyonlarını kaynaklarının sayısını çoğaltıp, bedensel-kinestetik öğrenme yöntemlerini mutlaka kullanmalıyız (Selçuk vd., 2004).

Bedensel-kinestetik zekanın üç boyutu vardır: Bunlar;

1.Beden hareketlerini ustalıkla denetleyebilme,

2.Nesneleri yetkin bir şekilde yönlendirebilme,

3.Beden ve akıl arasında bir uyum ve ahenk oluşturmaktır (Selçuk vd., 2004).

Kinestetik zekamız bir insanla konuşurken veya bir odaya girdiğimizde ya da neler olup bittiği hakkında iyi sezgilere sahip olmada devreye girer. Elimize bir parça toprak veya boya fırçası aldığımızda konuşma sırası konuşma sırası kinestetik zekamızdadır. Genel anlamda hissettiğimiz veya düşündüğümüz şeyleri dış dünyayla paylaşmadığımız sürece bu anlamda farkındalık kazanamayacağız (Bruetsch, 1998). Bu zeka alanı bireyin, tüm vücudunu kullanmasını gerektiren spor faaliyetlerde kullanılır. Bedensel/kinestetik zekaya sahip bireylerde nazik ve dengeli hareketlere sahip olabilirler. Spor branşlarına katılmaktan ve uygulamaktan zevk duyarlar. Daktilo kullanmaktan, çizgi çizmekten, eşya tamir etmede, ellerini kullanarak bir şeyler yapmada başarı oranları yüksektir. Kinestetik bireyler konuşurken jest ve mimikleri oldukça fazla kullanmayı ve dokunmayı severler. Diğer insanları kolay ve doğru bir şekilde anlayabilirler. Bedensel kinestetik bireyler uzun süre bir yerde oturamadıkları için hiperaktif olarak adlandırılırlar (Kuru, 2001).

Öğretmenler genelde kinestetik zekaya sahip öğrencilerini "sorun çıkaran" ya da "vasat öğrenci" olarak sınıflandırırlar. Kinestetik zekaya sahip öğrencilerde araba kullanma becerisini geliştirmek için, bir kitap okumak yerine araba kullanan sürücüden farklı değildir. Bu tür öğrenciler, sözel-dilsel ya da mantıksal-matematiksel öğrencilerden farklı öğrenme ortamı isterler. Konuları bazen harekete dayalı öğretilmesini isterler. Bedensel-kinestetik öğrencilerde sınıftaki duygusallık daha önemlidir. Çünkü onların bedenlerine ve çevrelerine olan farkındalık düzeyleri daha yüksektir. Duygusal ortam olumsuzsa öğrenme de onlar için olumsuz olacaktır (Selçuk vd., 2004). Bedensel kinestetik zeka alanı, beden eğitimi derslerinde daha aktiftir. Diğer branş öğretmenleri bedensel kinestetik zekanın kendi alan

dersleriyle bağlantı kurarken zorluk çekmektedir. Beden Eğitimi dersleri dışındaki diğer derslerde kullanılması tercih edilmeyen bedensel- kinestetik zeka alanının, sadece beden eğitimi derslerinde kullanılması da adaletli değildir. Çünkü bedeninin sınırlarını bilmeyen, vücudunu kullanamayan öğrencilerin beden eğitimi derslerinde başarılı olması beklenemez. Her sınıfta zeka tipleri ve okul öncesi deneyimleri farklı öğrenciler vardır. Sınıf içinde değişik zeka alanları gelişmiş öğrencilerin olabileceğini bilmek öğretmenler açısından önemlidir. Bu durumda, öğretmenlerin en büyük sorumluluğu öğrencilerin başarıya ulaşmalarını sağlamak amacıyla öğrencilerin baskın olduğu zeka alanlarına yönelmelerini sağlamaktır (Kuru, 2001).

Beden eğitimi dersinde bu tür zeka alanı gelişimi için öneriler

1.Uygun yaş ve sınıflarda Lokomotor becerilere, denge merkezli hareket becerisini ve bu becerilerin karma kombinasyonlarını geliştirmeye önem verin (Çamliyer vd., 2004).

2- İlk aşamada hareket becerisi için ayrı ayrı motor hareket basamakları oluşturmaya özen gösterin, sonra bu hareket becerilerini teker teker birleştirerek her bir birleşime öğrencilerin ilgisini çekin. Bunu yaparken de, aktif ya da pasif yardım yöntemlerinden yararlanabilir. Aktif yöntemde öğretmen fiziksel olarak öğrencinin hareketleri doğru şekilde yönlendirir. Pasif yardım da öğrencinin fiziksel hareketlerindeki engelleri sınırlamak ya da yönlendirmek için kullanır (Mitchell & Kernodle, 2004). (Aynı zaman dilimini kullanmak gerekir, "gösterin, çekin, yönlendirir, kullanır yerine göstermelidir, ilgisini çekmelidir, yönlendirmelidir kelimelerini kullanalım"

3- Her hareketi öğretirken farklı malzeme ve farklı yöntemler kullanın (Çamliyer vd.,, 2004).

4- "Öğrenciler öğretmen tarafından gösterilen bir hareket görevini veya becerisini malzeme kullanmadan taklit edebilirler. Örneğin, teniste öğretmen servis atmayı gösterirken öğrenciler raketsiz ve tenis topsuz olarak hareketi uygular" (Mitchell & Kernodle, 2004).

5- "Öğrenciler bazen öğrencilerle rolleri değiştirmeli ve öğrenci, arkadaşlarına bir beceriyi göstermesi ve beceri ile ilgili önemli noktaları vurgulaması bu zekanın gelişimine katkı sağlayacaktır (Çamliyer vd., 2004).

6- Bir dans ve hareket sırası üretilir, kareografisi yapılır (Selçuk vd., 2004).

7- "Davullar/ıslıklarla halk oyunları oynanır." (Selçuk vd., 2004).

8- Eğitimi verilen bir branşın değişik hareket parçaları birleştirerek istasyonlar halinde denemelerini sağlamak.

9- Algıya dayalı öğretimde hareket türlerini birden fazla olanak sağlayarak öğretildiğinde algıladığı şeyleri hareketle ifade etmesini sağlayacak ortamları sunmak (Çamliyer vd., 2004).

Fiziksel Benlik Algısı ve Fiziksel Öz Saygınlık

Bireyin beden özellikleri, zeka seviyesi ve yetenekleri, mizacı, karakteri, sosyal özellikleri ve geliştirdiği "benlik" kavramı, insanın kişiliğini oluşturur. Yaşamını sürdürmek, kendini koruyabilmek gibi gerekli olan davranışları yapması sağlayan benliktir (Güney, S. 1998) . Beden faktörü, benlik kavramı gelişimini etkiler. Kişinin kendi bedeni ilgili düşünceleriyle yakından ilişkilidir. Kişinin boyu, saç yapısı, kilosu, göz rengi, genel vücut oranları, kişisel anlamda yeterlilik hissini etkileyen önemli faktörlerdendir (Gültekin, 2002). Beden algısının, ilk şartı hareketlerin programlanarak birbiriyle uyumlu hale getirilmesidir (Tavacıoğlu, 1999). İçsel beden algısında, acı, hissetme, postür değişimi, susama gibi durumlar barındırır. Dışsal beden algısı, bireyin görsel ve işitsel duyularıyla farklı beden parçalarını algılamasını kapsamaktadır (Uğur,1996). Bireyler vücut imgesini kazanmak sürecinde, kültürün etkisiyle ideal vücut olarak düşünülen modeli kendilerinde görmek isterler. Bu düşünce tarzı bireyin vücut yapısının nasıl olması gerektiğini bir düşünce kalıbına sokar ve bireyin kendi bedenini algılamasına önemli bir şekilde etki eder. Bu ideal vücut yapısı genellikle toplum, aile ve akran grupları tarafından belirlenmektedir (Kulaksızoğlu, 1999).

Özellikle ergenlik döneminde, bireyin kendini fiziksel ve psikolojik açıdan kabul etmesi ve doğru bir kimlik kazanabilmesi gereklidir. Bireylerin yetişme ortamında değer duygusunun gelişmesine izin verilmelidir. Çünkü birey toplum içinde kendini gurur ve güvenle kendini ifade edebilmelidir (Kuru & Baştuğ 2008). Ayrıca çocukların sosyalleşmesinde, kötü alışkanlardan korunmada ve tüm yaşamında hayat standartlarını yükseltmede önemli bir yere sahiptir (Tunay, 2008).

Bireyde düzenli rutin fiziksel aktivite için kültürel, sosyal ve kişisel faktörler gibi birçok faktör etkilidir (Raustorp, 2006). Benlik saygısı ise bu kişisel faktörlerden biridir. Benlik saygısı, kişinin kendini ifade edebilmesinde, kendisiyle ilgili neyin iyi ve kıymetli olduğunu anlamasıdır (Whitehead, 1995). İnsan kendini değerlendirirken çevreden edindiği ilkel normları kullanır. Birey doğrudan edindiği ilkel, basit, öznel yaşantıları birleştirerek benliğini

bütünler. Böylece ben uzun boyluyum diyen bir kimse boy değişkeni yüzünden kendini diğer insanlarla karşılaştırıp bir yere yerleştirmiş olmaktadır. Gültekin'in (2002), belirttiğine göre Coopersmith; kendini kabulü kişinin kendisini değerli bulması olarak tanımlar. Kendini kabul, kişinin kendisini algılamasının duygusal boyutu olma yönünden kendine saygıya benzemekle birlikte kendine saygı durumundan daha boyutlu bir tutum olarak nitelendirilir. Kendini kabul kendine saygının ön koşuludur (Matli,1996). Kendine güvenin artması, pozitif yönde kişilik düşüncesi, kendini kabul etme, depresyon ve streste azalma, sporun bireydeki zihinsel anlamdaki olumlu etkileridir (Singer, 1972). Bireyin kendini fiziksel anlamda yeterli görmesi veya başkaları tarafından o şekilde algılandığını düşünmesi ve fiziksel olarak kendi kendine yeterli olabileceğini düşünmesiyle birlikte, algılanan fiziksel yeterliliğin yüksek seviyede olması sonucunda öz saygı düzeyi gibi benliğin temel yapılarının da yüksek olması beklenilen bir durumdur. Gençlerde fiziksel uygunluk sürecinden verim elde edebilecek en uygun yol beden eğitimi programları ve sportif aktivitelerdir. Fiziksel benlik algısının, fiziksel aktivitenin seçimi ve katılımıyla ilgili sınıflandırabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Fiziksel olarak iyi durumda olmanın psikolojik gelişimi etkilediği bilinmektedir (Kuru, Baştuğ 2008).

Fiziksel Öz Saygınlık ve Spor İlişkisi

20. yüzyıldan başlayarak bilim adamları, toplumun içinde rekabet duygusunu geliştirmek ve ilerleyen teknolojiye uzak kalmamak adına ve insan hayatında yaşam standartları yükseltme, stres vb. durumlarla başa çıkabilmek adına çalışmalar yapmaya başlamışlardır (Koruç & Bayar, 1989). Spor yapmak için gelişmiş bir kas ve iskelet yapısı, hareket bütünlüğünü sağlayabilmek için iyi bir koordinasyona, çeşitli ruhsal, fiziksel ve bedensel engellere rağmen başarabilmeye ve başaramama durumunda işe yapılan işten vazgeçmeme gibi kişilik özelliklerine ve antrenmanın en önemli faktörlerinden biri olan motivasyona ihtiyaç vardır. Spora devam edildiği sürece bu özellikler paralel olarak gelişmektedir (Koruç & Bayar, 1989).Sportif etkinlikler kişinin üzerinde olumlu etkiler bırakır. Karakteri şekle sokar, takım sporları sayesinde işbirliği ve yardımlaşmayı öğretir, bireysel sporlarda ise disiplini geliştirir ve saldırganlık gibi olumsuz dürtüleri doğal yollarla ve kurallara uygun olarak dışa vurmayı sağlar (Koruç & Bayar, 1989).

Fiziksel benlik algısı (physical self-perception) ise kendine güvenmenin ve benlik kavramının önemli yapıtaşlarındandır ve bireyin psikomotor boyut bileşenlerinde (kuvvet,

dayanıklılık, fiziksel görünüm vb.) kendini nasıl algıladığını içeren, çok faktörlü ve hiyerarşik benlik algısı yapısının egzersize katılımından etkilenen en önemli bileşeni olarak kabul edilmektedir (Aşçı &Kin, 1998).

Son yıllarda spor yapan kadınların sayısında artış, kişilik özelliklerinin ön plana çıkmasına neden olmuştur. Spor yaparak faal olma, kendini bulma, kendini ifade edebilme ve kendini iyi hissetme, sınırlarını belirleme, macera isteği gibi birçok ortamın yaratılmasını sağlar. Son zamanlarda spor her kesime hitap etmeye başlamıştır. Kadınlar üzerine çalışan psikologların bazıları, kadınların sosyal beceriler açısından erkeklere benzediklerini düşünmektedirler. Bazı psikologlar ise kadınların ve erkeklerin zihinsel ve sosyal beceriler açısından farklı olduklarını düşünürler (Kuru&Baştuğ 2008). Kadın sporcuların aynı sporu yaptıkları erkeklerle edilmesi gereken nokta kadınların erkeklerden daha ciddi olarak sporcu rollerini kabullenmesidir. Kadın ve erkek arasında bedensel farklılıklar olduğu gibi sinir sistemi de farklılık gösterir. Kadınlar erkeklere göre daha heyecanlıdır (Cratty,1983).

Fiziksel aktivitenin, fiziksel sağlık ve psikoloji pozitif yöndeki etkisi kaynaklarda bahsedilmiştir (Patrızıa, Sebastıano & Rosalba, 2013). Çocukların ve gençlerin sağlıklı büyümesinde ve gelişmesinde düzenli fiziksel aktivite önemli rol oynar.

Fiziksel benlik kavramının açıklanması ve ölçülmesi bilimsel literatürde birçok tartışma konusuna neden olmuştur. Bazı yazarlar, benlik kavramını bakış açısı içerisinde incelemiş ve fiziksel benlik algısının bileşenlerini inceleme gereksinimi duymuşlardır (Fox &Arsh, 2002).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, ilişkisel tarama modelindedir. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 1994).

Araştırma Örneklemi

Bu araştırma, 2018-2019 yılı eğitim- öğretim yılında Ankara ilindeki Gazi Üniversitesi Vakfı Özel Okullarında öğrenim gören 8-10 yaş grubu 150 öğrenci üzerinde yapılmıştır.

Verilerin Toplanması

Çalışmaya katılan öğrencilerin ve öğretmenlerin dolduracağı "Çoklu Zekâ Alanları Gözlem Formu" Örneği,"Eurofit Test Bataryası" ve Marsh'ın "Kendini Fiziksel Olarak Algılama Envarteri" uygulanmıştır. Öğretmenlerin doldukları çoklu zeka alanları gözlem formu 150 öğrencinin kendi beden eğitimi öğretmeni tarafından (3 Beden Eğitimi öğretmeni) cevaplandırılmıştır. Öğrenciler ve öğretmenler yapılan araştırma hakkında sözlü olarak bilgilendirilmiş ve Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğünden izin belgelerinin bir örneği okula verilmiştir. Örneklem grubunun verilerinin incelenmesinin ardından öğrenciler yetenekli oldukları branşlarda kulüplere yönledirilecektir.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada, sporda hangi branşa eğilimli oldukları ölçek için "Eurofit Test Bataryası", çocukların kendilerinin kinestetik zekalarını ve öğretmenlerinin öğrencilerindeki gözlemledikleri kinestetik zekayı ölçmek için "Çoklu Zekâ Alanları Gözlem Formu" uygulanmıştır. Son olarak çocukların fiziksel öz saygınlıklarını ölçmek için Marsh'ın "Kendini Fiziksel Tanımlama Envanteri" 8-10 yaş grubuna uygulanmıştır.

Çoklu Zekâ Alanları Gözlem Formu

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoklu zekâ alanlarını belirlemek üzere "Çoklu Zekâ Alanları Gözlem Formu" kullanılmıştır. Bu form iki farklı kaynakta iki farklı şekilde oluşturulmuştur. Bunlardan biri öğrencilerin diğeri ise öğretmenlerin doldurmasına yöneliktir. Öğretmen tarafından doldurulacak olan form Selçuk, Kayılı ve Okut (2004) tarafından geliştirilmiştir. Bu formda maddeler öğretmenlerin ilgili öğrencinin çoklu zekâsını belirlemesini sağlayacak maddelerden oluşmakta ve öğretmenin gözlemlerini ortaya koyacak niteliktedir. Öğrenci tarafından doldurulacak olan form Karabıyık (2005) tarafından öğretmen formunun yer aldığı kitaptan öğrencilere uyarlanarak geliştirilmiştir. Bu yönüyle öğretmen ve öğrenci formları ifadeler dışında birbirinin aynısı olan formlardır. Şöyle ki; öğretmen formunda öğretmenin öğrenciyi değerlendirmesi için ifadeler yer alırken, öğrenci formunda öğrencinin kendisini değerlendirmesini sağlayacak ifadeler yer almaktadır Formlarda 8 çoklu zekâ alanının kinestetik zekayı ölçen 10 sorudan oluşmaktadır (Selçuk vd., 2004).

Öğrenci kinestetik zeka ölçeğinde iç tutarlığını ölçmek için faktör analizi yapılmıştır. Güvenirlilik analizi sonucunda Cronbach α=0,630 değeriyle ölçeğin yeterli güvenilirlik düzeyine sahip olduğunu göstermektedir.

Öğretmenlere göre öğrencilerin kinestetik zeka algılarını ölçtükleri ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek için faktör analizi ve güvenirlilik analizi yapılmıştır. Güvenirlilik analizi sonucunda Cronbach α=0,875 değeriyle ölçeğin yüksek güvenilirlik düzeyine sahip olduğunu göstermektedir.

Eurofit Test Bataryası (Eurofit Fitness Testing Battery)

Eurofit fiziksel uygunluk test bataryası esneklik, sürat, dayanıklılık ve kuvvet özelliklerini değerlendiren 9 testten oluşur. Avrupa Konseyi tarafından tasarlanan batarya 1988 yılından

beri Avrupa‘daki birçok ülkede okul yaşındaki çocuklar üzerinde uygulanmaktadır. Testler yaklaşık 35-40 dk içerisinde ve basit ekipmanlar kullanılarak gerçekleştirilebilmektedir. Testin şekildeki yetişkinler için olan versiyonu 1995 yılında oluşturulmuştur. Eurofit Test Bataryası Aşağıda yer alan 11 test okul yaşındaki çocukların ölçümlerinde standart olarak kullanılmaktadır. Test bataryası, çocuklara araştırmacı ve testi uygulamasını bilen antrenörler tarafından uygulanmıştır.

Boy
Kilo
BKİ(Beden Kitle İndeksi)
Flamingo denge testi
Kol hareket sürati
Otur uzan
Durarak uzun atlama
El kavrama kuvveti
30s Mekik
10x 5 metre koşu
20 metre sürat koşusu

*Şekil 5.*Eurofit test bataryasında kullanılacak antropometrik testler.

Boy Uzunluğu, Vücut Ağırlığı ve Beden Kitle İndeksi Ölçümü

Deneklerin vücut ağırlıkları ve Beden Kitle İndeksi Ölçümü Tanita BC 418 marka vücut kompozisyon analizörü ile kilogram cinsinden, boyları ise boy ölçer ile yapılmıştır.

Flamingo Denge Testi

Vücudun sabit bir pozisyonda kalma yeteneği denge olarak adlandırılır. Genel dengeyi ölçmek için flamingo denge testi kullanılmıştır. Bu testte 50 cm uzunluğunda, 4cm yüksekliğinde ve 3cm genişliğinde metal kiriş kullanılmıştır. Bu test sırasında denek çıplak ayak ile, kirişin üzerindeki uzun eksende olabildiğince uzun süre flamingo duruşuna benzer bir şekilde tek ayak üzerinde durmaya çalışmıştır. Denge bacağının üzerinde diğer bacak dize temas edecek şekilde bükülü olarak durması istenip, komut ile kronometre başlatılmıştır. Denge bozulduğunda zaman durdurulur bir sonraki denge kaybına kadar zaman

ilerletilmiştir. 1dk içerisindeki denge bozuklukları kayıt altına alınırken, kaç kere düştüğü veri olarak girilmiştir.

Kol Hareket Süratinin Ölçülmesi

Çocukların ve gençlerin ekstremite hareket hızını ölçmek için disklere dokunma testi kullanılır. Denek 2 diske, tercih edilen elle ve sırayla, süratli bir şekilde dokunmaya çalışmıştır. 20cm çapında iki plastik disk masa üzerine dizilirken, iki diskin merkez noktasından birbirine olan mesafesi 80cm(Buna göre kenarlar 60cm aralıkta) aralıkta ve 30 x 20cm ebattaki dikdörtgen plaka, iki diske eşit uzaklıktaki yere yerleştirilmiştir. En iyi sonuç puan olarak alınmıştır. Puan her bir diske 25 kez toplam (50 temas) dokunabilmek için kullanılan süredir ve saniyenin ondalığı olarak kaydedilmiştir.

Esnekliğin Ölçülmesi

Otur uzan testi özellikle hamstring ve alt arka kas grubunun esnekliğinin değerlendirilmesinde sıklıkla kullanılan bir testtir. Oturur durumda gövdenin mümkün olduğunca öne doğru eğilmesidir. Denek 35cm uzunluk, 45cm genişlik, 32cm yükseklik ölçülerine sahip kutunun önüne oturup, çıplak ayaklarının kutunun iç yüzeyine yasladıktan sonra plaka üzerindeki çubuğu götürebileceği kadar ileriye her iki eli ile birlikte hareket ettirmeye çalışmış, en son noktadaki değer kaydedilmiştir.

Durarak Uzun Atlama

Çocuk ve gençlerin patlayıcı kuvvetini ölçmek amacıyla kullanılan bir testtir. Ayak parmak uçları çizginin hemen arkasında, ayaklar normal aralıkta ayakta beklenir. Denek ayakta, kollar önde, dizler bükülü konumda kolların salınımıyla beraber ileriye sıçrayabileceği kadar uzağa sıçramıştır. Test iki kez uygulanıp en iyi derece alınmıştır.

Kavrama Kuvveti Testi

İzometrik kuvvetin ölçülmesinde kullanılan bir testtir. Dinamometreyi sağ elle kol-gövde açısı yaklaşık 30 derece olacak şekilde tutarken kuvvetli bir şekilde sıkılmıştır. Test 2 kez tekrar edilirken en iyi derece alınmıştır.

Mekik Testi

Çocuklarda kas dayanıklılığını ölçmek için kullanılan bir testtir. Denek sırt üstü yatar pozisyondayken eller ensede, dizler 90 derece bükük, topuklar ve ayaklar mindere yatay durumdayken komutla beraber dirsekler, dizlere değebilmesi için önde tutarak oturma pozisyonuna geri döndürülmüştür. Denek tüm süre boyunca ellerini boynunda tutmuştur. Bu hareketi 30 saniye boyunca hızlı bir şekilde tekrar edilirken, 30 saniye sonundaki mekik değeri (sayısı) kayıt edilmiştir.

5x10 Metre Koşusu

Çocuklarda ve gençlerde sürati ölçmek için kullanılan bir testtir. 10 metre mesafede başlangıç ve bitiş çizgisi çizilmiştir. Denek başlangıç çizgisinin arkasında başla komutuyla beraber iki ayakta çizgiyi geçecek şekilde, olabildiğince hızlı koşarak karşı bitiş çizgisini geçmiş ve tekrar başlama çizgisine geri dönmüştür. Toplam 50 metreye ulaşana kadar 5 kez tekrar edilip koşu süresi kayıt altına alınmıştır.

20 Metre Sürat Koşusu

Çocuklarda ve gençlerde sürati ölçmek için kullanılan bir testtir. 20 metre arayla başlangıç ve bitiş çizgileri hazırlanmıştır. Denek başlangıç çizgisinin hemen arkasında komutla beraber olabildiğince hızlı bir şekilde koşarak bitiş çizgisini geçmesiyle beraber koşu süresi kayıt altına alınmıştır.

Kendini Fiziksel Tanımlama Envanteri

Fiziksel Benlik Algılarına ilişkin veriler; Marsh, Richards, Johnson, Roche ve Tremayne (1994) tarafından altılı Likert tipi biçiminde geliştirilen ve Aşçı (2000) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Fiziksel Olarak Kendini Tanımlama Envanteri ile toplanmıştır. Ölçeği 1-6 aralığında (tamamen yanlış - tamamen doğru) olarak yanıtlanan olumlu ve olumsuz maddelerden oluşmaktadır. Aşçı, F. H. (2000) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye çevrilen kendini fiziksel tanımlama ölçeğini 19 madde ve 5 alt ölçekten (Genel benlik, fiziksel benlik değeri, fiziksel kondisyonu, sportif yeterlilik, fiziksel kuvvet) oluşmaktadır. Ölçekteki maddeler "hiç" ve "tamamen" olarak değişen altı ölçek üzerinden değerlendirilmektedir.
Genel benlik kavramı (5 madde): "Kendimle ilgili olumlu düşüncelere sahibim."

Fiziksel benlik değeri (5 madde): “Fiziksel olarak yapabildiklerimden gurur duyarım.”

Fiziksel kondisyon (5 madde): “ Yorulmadan uzun süre koşabilirim.”

Fiziksel kuvvet (4 madde): “Fiziksel olarak güçlüyüm.”

Anket formunun güvenilirliğini ölçmek için bulunan Cronbach alfa katsayısına bakılmıştır. Cronbach alfa katsayısı 0.878 değeriyle Kendini Fiziksel Tanımlama ölçeğinin güvenilir olduğu kabul edilmiştir. Soru istatistikleri birbirlerinden farklı belirtici istatistiklere sahip olduğu için ikiden fazla faktör belirlemeye yönelik sorulardan oluştuğunu ve bu faktörlerin belirlenmesi için açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır (Tablo1).

Tablo 1

Kendini Fiziksel Tanımlama Ölçeği İstatiksel Verileri

Soru sırası	Ortalama	Standart Sapma	N
M1	4,82	1,20	114
M2	5,01	1,21	114
M3	4,17	1,42	114
M4	3,67	1,45	114
M5	3,85	1,68	114
M6	5,05	1,32	114
M7	4,38	1,32	114
M8	3,87	1,47	114
M9	4,59	1,40	114
M10	4,05	1,53	114
M11	4,51	1,65	114
M12	4,89	1,35	114
M13	4,98	1,21	114
M14	3,96	1,67	114
M15	4,84	1,20	114
M16	4,81	1,53	114
M17	4,60	1,53	114
M18	4,28	1,68	114
M19	4,43	1,39	114

Bir değişkenin 0,3’lük faktör yükü, faktör tarafından açıklanan varyansın % 9 olduğunu gösterir. Bu düzeydeki varyans dikkat çekicidir ve işaretine bakılmaksızın 0,60 yük değeri yüksek; 0,30- 0,59 yük değeri orta düzeyde büyüklükler olarak tanımlanır ve madde çıkartmada dikkate alınır (Kline , 1994). Ölçekte eğer M5, M11 ve M18 soruları silinirse genel ortalamaları 79,70 ile 81,09 arasında değişmektedir. Varyanslar ise 206,347 ile 227,539

arasında değişmektedir. Soru silindiğinde varyans düşüyorsa ölçeğin homojenitisi artar anlamı çıkarılabilir. (Tablo2).

Tablo 2

Kendini Fiziksel Tanımlama Ölçeği Madde Toplam İstastikleri

Soru Sayısı	Ortalama	Varyans	Toplam Korelasyon	Cronbach Alfa
M1	79,94	213,2	0,59	0,86
M2	79,75	214,5	0,55	0,87
M3	80,59	209,2	0,59	0,86
M4	81,09	213,9	0,46	0,87
M5	80,90	227,5	0,10	0,88
M6	79,70	214,2	0,50	0,87
M7	80,38	210,6	0,61	0,86
M8	80,89	208,2	0,59	0,86
M9	80,17	207,3	0,65	0,86
M10	80,70	208,7	0,55	0,86
M11	80,25	222,9	0,20	0,88
M12	79,86	211,1	0,57	0,86
M13	79,77	211,7	0,64	0,86
M14	80,79	208,6	0,50	0,87
M15	79,91	208,7	0,73	0,86
M16	79,95	216,9	0,36	0,87
M17	80,16	206,3	0,61	0,86
M18	80,47	224,1	0,17	0,88
M19	80,32	210,5	0,57	0,86

Ortalama ve varyansları değerlendirirken aşağıdaki ölçek istatistiklerinden yararlanmak gerekir (Tablo 3).

Tablo 3

Fiziksel Öz Saygınlık Ölçeği Ortalama ve Varyans 1.Analiz Sonuçlar

Ortalama	Varyans	Standart Sapma	Madde Sayısı
84,7	235,8	15,3	19

Genel güvenilirlik 0,878 iken M5 silinirse güvenilirlik 0,887 e yükselmektedir. M11 silinirse güvenilirlik 0,883 e yükselmektedir. M18 silinirse güvenilirlik 0,884 e yükselmektedir. M5,

M11 ve M18 silinir ve analiz tekrarlanır. Güvenilirlik katsayısında bir artış olmuştur. M5, M11 ve M18 in silinmesi yerinde bir karardır (Tablo 4).

Tablo 4

Fiziksel Öz Saygınlık Ölçeği Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Cronbach Alfa	Madde Sayısı
0,905	16

M5, M11 ve M18 soruları silindiğinde varyans düşüyor (Tablo5).

Tablo 5

Fiziksel Öz Saygınlık Ölçeği Ortalama ve Varyans 2.*Analiz Sonuçları*

Ortalama	Varyans	Standart Sapma	Madde Sayısı
71,9	208,0	14,4	16

Verilerin Analizi ve Değerlendirme

Verilerin toplanması işlemi tamamlandıktan sonra eksik ve hatalı doldurulan cevaplar değerlendirmeden çıkartıldı. Alt problem için 8-10 yaş çocukların her bir ölçekten aldıkları puanlar belirlendi. Araştırmada elde edilen veriler "Statistical Package for Social Sciences (SPSS) for Windows" programı kullanılarak analiz edildi. Alt probleme cevap bulabilmek için analizi yapılan ölçeklerin ortalama puanlarını oluşturmadan önce ölçeği oluşturan maddelerin güvenilir bir ölçek oluşturup oluşturmadığını ölçmek için güvenilirlik analizi yapıldı. Araştırmada güvenilirlik analizi yöntemi olarak Cronbach Alfa Katsayısı kullanıldı. Boyut indirgemek ve değişkenleri sınıflamak adına faktör analizi kullanıldı. Araştırmada; iki ya da daha fazla değişken arasındaki doğrusal ilişkiyi yorumlayabilmek adına korelasyon matrisi kullanıldı. Bağımsız iki örnek t-testi yapılan araştırmada cinsiyet esas alınarak oluşturulan iki grup üzerinden yürütülen analiz için kullanıldı. Etkisi araştırmak istenen yalnız bir değişken iken bir yönlü ANOVA kullanıldı. Gruplararası farkın olduğu durumda, farklılığın hangi gruptan kaynaklı olduğunu tespit etmek için çoklu karşılaştırma testi kullanıldı.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Tablo 6

Anket Katılımcılarının Yaşlara Göre Dağılımı

		N	Yüzde
Yaş	8 yaş	48	32
	9 yaş	65	43,3
	10 yaş	37	24,7
	Toplam	150	100

150 katılımcıdan 48'i %32 oranı ile 8 yaşında, 65'i %43,3 oranı ile 9 yaşında, 37'si %24,7 oranı ile 10 yaşındadır. Yukarıdaki tabloda anket katılımcılarına ilişkin yaş dağılımı verilmiştir (Tablo 6).

Tablo 7

Anket Katılımcılarının Sınıflara Göre Dağılımı

		N	Yüzde
Sınıf	2.sınıf	48	32
	3.sınıf	65	43,3
	4.sınıf	37	24,7
	Toplam	150	100

Yukarıdaki tabloda anket katılımcılarına ilişkin sınıflara göre dağılımı verilmiştir. Buna göre, toplam 150 anket katılımcısından 48'i %32 oranı ile 2.sınıf, 65'i %43,3 oranı ile 3.sınıf, 37'si %24,7 oranı ile 4 sınıfta öğrenim görmektedir (Tablo 7).

Tablo 8

Anket Katılımcılarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

		N	Yüzde
Cinsiyet	Kız	83	55,3
	Erkek	67	44,7
	Toplam	150	100

150 katılımcıdan 83'ü %55,3 oranı ile kız, 67'si %44,7 oranı ile erkektir. Yukardaki tabloda anket katılımcılarına ilişkin cinsiyet dağılımı verilmiştir (Tablo 8).

Tablo 9

Öğrenciye Uygulanan Kinestetik Zeka Ölçeğinin Yaşa Göre Durumu ANOVA Test Sonuçları

		Karelerin Toplamı	Sd	F	Anlamlılık Düzeyi
Öğrenci Kinestetik Zeka	Yaş	421,5	2	6,04	0,003*
	Toplam		146		

*p<0,05 anlamlılık düzeyi.

8-10 yaş grubu çocukların yaşlarına göre öğrenci kinestetik zeka puanları açısından anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 9).

Tablo 10

Öğrenci Kinestetik Zeka Algı Seviyesinin Çoklu Karşılaştıma Testi Sonuçları

	Sınıf	Sınıf	Ortalama Fark	Standart Hata	Anlamlılık Düzeyi	95% Güven Aralığı	
						Düşüklük	Yükseklik
Öğrenci Kinestetik Zeka Algısı	2	3	3,8	1,13	0,003*	1,11	6,49
		4	3,18	1,29	0,039*	0,12	6,24
	3	4	-0,61	1,22	0,87	-3,52	2,28

*p<0,05 anlamlılık düzeyi.

Araştırmaya katılan çocukların yaş grupları arasında kinestetik zeka puanları açısından 2. ve 3. Sınıflar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. 2. ve 4. sınıf arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. 3. ve 4. Sınıflar arasında anlamlı bir fark yoktur. Farklılığın hangi gruptan kaynaklı olduğunu tespit etmek için çoklu karşılaştırma testi yukarıda verilmiştir (Tablo10).

Tablo 11

Öğretmenlerin Öğrencileri İle İlgili Kinestetik Zeka Algıları ANOVA Testi Sonuçları

		Karelerin Toplamı	Sd	F	Anlamlılık Düzeyi
Öğretmenlerin Öğrencileriyle İlgili Kinestetik Zeka Algıları	Yaş	53,8	2	0,87	0,419
	Toplam		146		

*p<0,05 anlamlılık düzeyi.

8-10 yaş grubu çocuklarda yaş grubuna göre öğretmenin bakış açısıyla öğrencilerin kinestetik zeka algıları arasında açısından anlamlı bir fark yoktur (Tablo11).

Tablo 12

Öğretmen Kinestetik Zeka Algısı v*e Öğrenci Kinestetik Zeka Algısı Korelasyon Testi Sonuçları*

	Pearson Korelasyon	Anlamlılık Düzeyi	N
Öğretmen Kinestetik Zeka Algısı Ve Öğrenci Kinestetik Zeka Algısı	0,001	0,988	147

*p<0,05 anlamlılık düzeyi.

Korelasyon katsayısı -1 ile +1 arasında değişen değerler alır. Katsayı, ilişkinin olmadığı durumda 0, tam ve kuvvetli bir ilişki varsa 1, ters yönlü ve tam bir ilişki varsa -1 değerini alır.

Yukarıda verilen bilgi referans alınarak 8-10 yaş grubu çocukların öğrenci ve öğretmenlerin öğrencilere göre kinestetik zeka algıları arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır (Tablo 12).

Tablo 13

Öğrenci Kinestetik Zeka Algılaması İle Fiziksel Öz Saygınlık Arasındaki Koreslasyon Test Sonuçları

	Pearson Korelasyon	Anlamlılık Düzeyi	N
Öğrenci Kinestetik Zeka Algıları ile Kendini Fiziksel Olarak Algılama	,422**	0,000	147

**p<0,01 anlamlılık düzeyi.

8-10 yaş grubu çocukların kinestetik zeka algıları ve fiziksel öz saygınlık algıları arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır (Tablo13).

Tablo 14

Kendini Fiziksel Olarak Algılama Cinsiyete Göre T Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Sapma Ortalama	t	Sd	Anlamlılık düzeyi
Kendini Fiziksel Olarak Algılama	Kız	82	70,59	15,35	1,69	0,307	146	0,756
	Erkek	66	69,84	13,93	1,71			

8-10 yaş grubu çocuklarda cinsiyete göre fiziksel öz saygınlık algıları incelendiğinde kız katılımcıların fiziksel öz saygınlık seviyelerinin erkek öğrenciler ile farkı, istatistiksel olarak anlamlı değildir. İki örnek varyansları levene testi sonucuna göre türdeş olduğu için (F=0,959, P=0,329) t testi sonuçlarından Equel varyans t testi sonuçları kullanılır. Test sonuçları t=0,307, sd=146, P=0,756 olarak belirlenir. "iki grup ortalaması önemli farklılık göstermemektedir." Sonucuna ulaşılır. Tabloya göre, ortalama değerleri (Ortalama) incelendiğinde çocukların fiziksel öz saygınlık seviyelerinin kızlar lehine erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkıyor. Analiz sonucunda, Kız (Ortalama=70,59, SS=15,35) ve Erkek (Ortalama=69,84, SS=13,93) grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuçlara göre, kız katılımcıların fiziksel öz saygınlık seviyelerinin erkek öğrenciler ile farkı, istatistiksel olarak anlamlı değildir (Tablo 14).

Tablo 15

Öğrenci Kinestetik Zeka Algıları Cinsiyete Göre T Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Sapma Hata Oranı	t	Sd	Anlamlılık düzeyi
Öğrenci Kinestetik Zeka Algılaması	Kız	81	37,59	5,611	0,623	2,421	145	0,017
	Erkek	66	35,18	6,456	0,794			

8-10 yaş grubu çocuklarda cinsiyete göre öğrenci kinestetik zeka algılar gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. İki örnek varyansları levene testi sonucuna göre türdeş olduğu için (F=3,118, P=0,08) t testi sonuçlarından Equel varyans t testi sonuçları kullanılır. Test sonuçları t=2,421, sd=145 P=0,017 olarak belirlenir.“iki grup ortalaması önemli farklılık göstermemektedir.” Sonucuna ulaşılır (Tablo 15).Tabloya göre, ortalama değerleri (Ortalama) incelendiğinde çocukların öğrenci kinestetik zeka seviyeleri kızlar lehine erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkıyor. Analiz sonucunda, Kız (Ortalama=37,59, SS=5,611) ve Erkek (Ortalama=35,18, SS=6,456) grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuçlara göre, kız katılımcıların kinestetik zeka seviyelerinin erkek öğrenciler ile farkı, istatistiksel olarak anlamlı değildir (Tablo 15).

Tablo 16

Öğretmenlerin Öğrencileri İle İlgili Kinestetik Zeka Algılarının Cinsiyete Göre T Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Oranı	T	Sd	Anlamlılık düzeyi
Öğretmenlere Göre Kinestetik Zeka Algısı	Kız	83	41,78	5,26	0,57	-1,223	148	0,223
	Erkek	67	42,89	5,86	0,71			

8-10 yaş grubu çocuklarda cinsiyete göre öğretmenlerin bakış açısıyla öğrencilerin kinestetik zeka algılar gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. İki örnek varyansları levene testi sonucuna göre türdeş olduğu için (F=2,32, P=0,13) t testi sonuçlarından Equel varyans t testi sonuçları kullanılır. Test sonuçları t=-1,223, sd=148 P=0,223 olarak belirlenir. "iki grup ortalaması önemli farklılık göstermemektedir." Sonucuna ulaşılır . Tabloya göre, ortalama değerleri (Ortalama) incelendiğinde çocukların öğretmenlere kinestetik zeka seviyeleri erkekler lehine kızlara göre daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkıyor. Analiz sonucunda, Kız (Ortalama=41,78, SS=5,261) ve Erkek (Ortalama=42,89, SS=5,864) grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuçlara göre, erkek katılımcıların öğretmenlere kinestetik zeka seviyelerinin kız öğrenciler ile farkı, istatistiksel olarak anlamlı değildir (Tablo 16).

Tablo 17

Öğrenci Kinestetik Zeka Algısı İle Boy, Kilo, Vücut Kitle İndeksi, Yağ Oranı, Durarak Uzun Atlama, Esneklik, Sağ El, Sol El Kavrama, Mekik, Sürat, 20 Metre Sürat, Sağ ve Sol Kol Hareket Sürati Arasındaki Korelasyon Testi Sonuçları

		Pearson Korelasyon	Anlamlılık Düzeyi	N
Öğrenci Kinestetik Zeka Algısı	Boy	-,252**	0,002	147
	Kilo	-,253**	0,002	147
	Vücut Kitle İndeksi	-0,143	0,084	147
	Yağ Oranı	-0,144	0,082	147
	Durarak Uzun Atlama	0,128	0,124	147
	Esneklik	,337**	0	147
	Sağ El Kavrama Kuvveti	-0,011	-0,12	147
	Sol El Kavrama Kuvveti	0,892	0,15	147
	Mekik	-0,008	0,926	147
	Sürat	-0,125	0,132	147
	20 Metre Sürat	-0,118	0,155	147
	Sağ Kol Hareket Sürati	0,035	0,67	147
	Sol Kol Hareket Sürati	-0,194	0,019	147

*p<0,05 anlamlılık düzeyi.

**p<0,01 anlamlılık düzeyi.

8-10 yaş grubu çocukların kinestetik zeka algıları ile boy, kilo, beden kitle indeksi ve yağ oranı arasında ilişki yukarıdaki tablolarda verilmiştir. Öğrenci kinestetik zeka algıları ile boy arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Öğrenci kinestetik zeka algıları ile kilo arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Öğrenci kinestetik zeka algıları ile vücut kitle indeksi arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Öğrenci kinestetik zeka algıları ile yağ oranı arasında negatif yönlü bir ilişki vardır.8-10 yaş grubu çocukların kinestetik zeka algıları ile durarak uzun atlama, esneklik, sağ el kavrama ve sol el kavrama, mekik arasında ilişkisi tablolarda verilmiştir. Öğrenci kinestetik zeka algısı ile durarak uzun atlama arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır. Öğrenci kinestetik zeka algısı ile esneklik arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır. Öğrenci kinestetik zeka algısı ile sağ el kavrama arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Öğrenci kinestetik zeka algısı ile sol el kavrama arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Öğrenci kinestetik zeka algısı ile mekik arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. 8-10 yaş grubu çocukların kinestetik zeka algıları ile sürat, 20 metre sürat, sağ kol hareket sürati, sol kol hareket sürati arasında ilişkisi yukardaki tabloda verilmiştir. Öğrenci kinestetik zeka algıları ile sürat arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır. Öğrenci kinestetik zeka algıları ile sürat koşu arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Öğrenci kinestetik zeka algıları ile sağ kol hareket sürati arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır. Öğrenci kinestetik zeka algıları ile sol kol hareket sürati arasında negatif yönlü bir ilişki vardır (Tablo 17).

Tablo 18

Fiziksel Öz Saygınlık Algısı İle Boy, Kilo, Vücut Kitle İndeksi, Yağ Oranı, Durarak Uzun Atlama, Esneklik, Sağ El, Sol El Kavrama, Mekik, Sürat, 20 Metre Sürat, Sağ ve Sol Kol Hareket Sürati Arasındaki Korelasyon Testi Sonuçları

		Pearson Korelasyon	Anlamlılık Düzeyi	N
Fiziksel Öz Saygınlık Algısı	Boy	-,174*	0,035	148
	Kilo	-,165*	0,044	148
	Vücut Kitle İndeksi	-0,13	0,116	148
	Yağ Oranı	-,169*	0,040	148
	Durarak Uzun Atlama	,349**	0	148
	Esneklik	,305**	0	148
	Sağ El Kavrama Kuvveti	0,063	0,449	148
	Sol El Kavrama Kuvveti	-0,012	0,888	148
	Mekik	0,12	0,148	148
	Sürat	-0,019	0,019	148
	20 Metre Sürat	-,187*	0,023	148
	Sağ Kol Hareket Sürati	-0,088	0,289	148
	Sol Kol Hareket Sürati	-,170*	0,038	148

*p<0,05 anlamlılık düzeyi.

**p<0,01 anlamlılık düzeyi.

8-10 yaş grubu çocuklarda fiziksel öz saygınlık algıları ile boy, kilo, beden kitle indeksi ve yağ kütlesi arasında ilişki yukarı tabloda verilmiştir. Fiziksel öz saygınlık algıları ile boy arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Fiziksel öz saygınlık algıları ile kilo arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Fiziksel öz saygınlık algıları ile vücut kitle indeksi arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Fiziksel öz saygınlık algıları ile yağ kütlesi arasında negatif yönlü bir

ilişki vardır.8-10 yaş grubu çocuklarda fiziksel öz saygınlık algıları ile durarak uzun atlama, esneklik, sağ el kavrama ve sol kavrama, mekik arasında ilişki yukarıdaki tabloda verilmiştir. Fiziksel öz saygınlık algıları ile durarak uzun atlama arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır. Fiziksel öz saygınlık algıları ile esneklik arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır. Fiziksel öz saygınlık algıları ile sağ el kavrama arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki vardır. Fiziksel öz saygınlık algıları ile sol el kavrama arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Fiziksel öz saygınlık algıları ile mekik arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır. 8-10 yaş grubu çocuklarda fiziksel öz saygınlık algıları ile sürat, 20 metre sürat, sağ kol hareket sürati, sol kol hareket sürati arasında ilişki yukardaki tabloda verilmiştir. Fiziksel öz saygınlık algıları ile sürat arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Fiziksel öz saygınlık algıları ile sürat koşu arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Fiziksel öz saygınlık algıları ile sağ kol hareket sürati arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Fiziksel öz saygınlık algıları ile sol kol hareket sürati arasında negatif yönlü bir ilişki vardır (Tablo 18).

Tablo 19

Öğretmene Göre Öğrenci Kinestetik Zeka Algısı İle Durarak Uzun Atlama, Esneklik, Sağ El, Sol El Kavrama, Mekik, Sürat, 20 Metre Sürat, Sağ ve Sol Kol Hareket Sürati Arasındaki Korelasyon Testi Sonuçları

		Pearson Korelasyon		N
Öğretmene Göre Kinestetik Zeka Algısı	Durarak Uzun Atlama	,226**	0,005	150
	Esneklik	0,124	0,132	150
	Sağ El Kavrama Kuvveti	,203*	0,013	150
	Sol El Kavrama Kuvveti	,205*	0,012	150
	Mekik	,232**	0,004	150
	Sürat	-,164*	0,045	150
	20 Metre Sürat	-,264**	0,001	150
	Sağ Kol Hareket Sürati	-,226**	0,005	150
	Sol Kol Hareket Sürati	-0,154	0,06	150

*p<0,05 anlamlılık düzeyi.

**p<0,01 anlamlılık düzeyi.

8-10 yaş grubu çocuklarda öğretmene göre kinestetik zeka algıları ile durarak uzun atlama, esneklik, sağ el kavrama ve sol el kavrama, mekik arasında ilişki tabloda verilmiştir. Öğretmen kinestetik zeka algıları ile durarak uzun atlama arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır. Öğretmen kinestetik zeka algıları ile esneklik arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır. Öğretmen kinestetik zeka algıları ile sağ el kavrama kuvveti arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır. Öğretmen kinestetik zeka algıları ile sol el kavrama kuvveti arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır. Öğretmen kinestetik zeka algıları ile mekik arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır. 8-10 yaş grubu çocuklarda öğretmene göre kinestetik zeka algıları ile sürat, 20 metre

sürat, sağ kol hareket sürati, sol kol hareket sürati arasında ilişkisi yukardaki tabloda verilmiştir. Öğretmen göre kinestetik zeka algıları ile sürat arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Öğretmen göre kinestetik zeka algıları ile sürat koşu arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Öğretmen göre kinestetik zeka algıları ile sağ kol hareket sürati arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Öğretmen göre kinestetik zeka algıları ile sol kol hareket sürati arasında negatif yönlü bir ilişki vardır (Tablo 19).

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmaya katılan öğrenciye uygulanan kinestetik zeka ölçeğinin yaşa göre durumu ANOVATest sonuçlarında anlamlı farklılık çıkmıştır (P=0,003<0,05). Farklılığın hangi yaş grubundan kaynaklandığını bulmak için çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Test sonucunda araştırmaya katılan çocukların yaş grupları arasında kinestetik zeka puanları açısından 2. ve 3. Sınıflar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (P=0,003<0,05). 2. ve 4. sınıf arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (P=0,039<0,05). 3. ve 4. Sınıflar arasında anlamlı bir fark yoktur (P=0,87< 0,05).

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğretmenlerinin bakış açısıyla yaş gruplarına göre kinestetik zeka algıları verileri ANOVA test sonuçlarından anlamlı farklılık yoktur (P= 0,419>0,05).

Araştırmaya katılan öğrencilerin kinestetik zeka algıları ve öğretmenlerin öğrencileriyle ilgili kinestetik zeka algıları arasında ilişki olup olmadığı korelasyon testi ile analiz edilmiştir. Öğrenci kinestetik algıları ve öğretmenlerin öğrencilere göre kinestetik zeka algıları arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenin öğrencisinin hakkında kinestetik zeka algısı arttıkça öğrencinin de kinestetik zekası algısı arttığı ön görülebilir. Öğretmenlerin çocuklardaki kinestetik zeka gelişimini beden eğitimi derslerine katılımlarını göz önünde bulundurdukları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kinestetik zeka algılaması ile fiziksel öz saygınlık algıları arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan korelasyon testi sonuçlarında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Blockman, Hunter, Hilyer ve Harrison (1988), tarafından yapılan araştırmada dans etkinliğine katılan çocukların kendi benlik kavramlarının olumlu yönde geliştiğini bulgusuna ulaşmışlardır (Yegül,1999).

Literatüre bakıldığında; (Lindvall & Lindgren 2005) tarafından yapılan düzenli olarak gerçekleştirilen fiziksel aktivitenin fiziksel benlik algısını ve beden kompozisyonunu geliştirdiği görülmüştür.

Lindwall ve Hassmen (2004) ortaya koydukları çalışmalarında egzersize katılmanın sıklığı ve süresi, yüksek fiziksel benlik algısı ile ilişkilendirilmiştir.

Araştırmaya katılan grubundaki çocuklarda cinsiyete göre fiziksel öz saygınlık algıları incelendiğinde kız katılımcıların fiziksel öz saygınlık seviyelerinin erkek öğrenciler ile farkı, istatistiksel olarak anlamlı değildir. İki örnek varyansları levene testi sonucuna göre türdeş olduğu için (F=0,959, P=0,329) t testi sonuçlarından Equel varyans t testi sonuçları kullanılır. Test sonuçları t=0,307, sd=146, P=0,756 olarak belirlenir. "iki grup ortalaması önemli farklılık göstermemektedir." Sonucuna ulaşılır. Analiz sonucunda, Kız (X=70,5976, SS=15,35092) ve Erkek (X=69,8485, SS=13,93086) grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuçlara göre, kız öğrencilerin fiziksel öz saygınlık seviyelerinin erkek öğrenciler arasında, anlamlı fark yoktur. Cinsiyet belirleyici bir faktör olmamıştır.

Araştırma grubundaki çocuklarda cinsiyete göre kinestetik zeka algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. İki örnek varyansları levene testi sonucuna göre türdeş olduğu için (F=3,118, P=0,08) t testi sonuçlarından Equel varyans t testi sonuçları kullanılır. Test sonuçları t=2,421, sd=145 P=0,017 olarak belirlenir. "İki grup ortalaması önemli farklılık göstermemektedir." Sonucuna ulaşılır. Çocukların öğrenci kinestetik zeka seviyeleri kızlar lehine erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkıyor. Analiz sonucunda, Kız (X=37,5926, SS=5,61199) ve Erkek (X=35,1818, SS=6,45674) grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuçlara göre, kız öğrencilerin kinestetik zeka seviyelerinin erkek öğrenciler ile farkı, istatistiksel olarak anlamlı değildir. Cinsiyet belirleyici bir faktör olmamıştır.

Neville'in (2000), "Amerikan öğrencilerinin Gardner'ın çoklu zekası hakkındaki benlik algıları" isimli çalışmasında; 3, 7 ve 11. Sınıflarda eğitim gören öğrencilerin ve çoklu zeka alanlarını cinsiyet faktörüne göre karşılaştırılmıştır. Çalışmada kız ve erkek öğrencilerin kinestetik zeka alanına ait verilerinin ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı

değildir. Çalışmada öğrencilerin kendileri hakkındaki görüşlerine dayalı bir ölçek kullanılmıştır. Kız ve erkek öğrencilerin, kinestetik zeka alanları arasında fark bulunmaması bulgusu araştırmamızın; kinestetik zeka gelişimleri arasında fark bulunmaması sonucunu desteklemektedir.

Araştırma grubunda çocuklarda cinsiyete göre öğretmenlerin bakış açısıyla öğrencilerin kinestetik zeka algıları gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. İki örnek varyansları levene testi sonucuna göre türdeş olduğu için (F=2,32, P=0,13) t testi sonuçlarından Equel varyans t testi sonuçları kullanılır. Test sonuçları t=-1,223, sd=148 P=0,223olarak belirlenir.“iki grup ortalaması önemli farklılık göstermemektedir.” Sonucuna ulaşılır. Çocukların öğretmenlere göre kinestetik zeka seviyeleri erkekler lehine kızlara göre daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkıyor. Analiz sonucunda, Kız (X=41,7831, SS=5,26157) ve Erkek (X=42,8955, SS=5,86498) grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Öğretmenlerin çocuklarla ilgili kinestetik zeka algıları cinsiyete göre farklılık göstermemiştir.

Araştırma grubu çocukların kinestetik zeka algıları ile boy, kilo, beden kitle indeksi ve yağ oranı arasında ilişkiyi belirleyebilmek için korelasyon analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda öğrenci kinestetik zeka algısı ile boy arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Yine öğrenci kinestetik zeka algısı ile kilo arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Öğrencinin kinestetik zeka algısı ile vücut kitle indeksi arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Öğrenci kinestetik zeka algısı ile yağ oranı arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Araştırma grubundaki çocuklarda fiziksel öz saygınlık algıları ile boy, kilo, beden kitle indeksi ve yağ oranı arasında ilişkiyi analiz edebilmek için korelasyon kullanılmıştır. Analiz sonucunda fiziksel öz saygınlık algıları ile boy arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Fiziksel öz saygınlık algıları ile kilo arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Fiziksel öz saygınlıkları ile vücut kitle indeksi arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Fiziksel öz saygınlık algısı ile yağ oranı arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Fairclough ve Ridgers (2010) yılında yapmış olduğu araştırmaya göre fiziksel benlik algısının alt boyutlarında, beden kitle endeksi ve fiziksel aktivite düzeylerinde kız ve erkekler arasında anlamlı fark bulmuştur. Erkeklerin kızlara göre fiziksel aktivite düzeyleri ve fiziksel benlik algılarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Araştırma grubundaki çocuklarda fiziksel öz saygınlık algıları ile durarak uzun atlama, esneklik, sağ el kavrama ve sol el kavrama, mekik arasında ilişki için korelasyon analizi yapılmıştır. Analizin sonucunda, fiziksel öz saygınlık algıları ile durarak uzun atlama arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Fiziksel öz saygınlık algıları ile esneklik arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Fiziksel öz saygınlık algıları ile sağ el kavrama kuvveti arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmuştur. Fiziksel öz saygınlık algıları ile sol el kavrama kuvveti arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin ölçümleri yapılırken baskın ellerinin hangisi olduğu tespit edilmemesiyle beraber, insanların % 92 'sinin sağ elini kullandığı için sonuçlar kabul edilebilir. Fiziksel öz saygınlık algısı ile mekik arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Araştırma grubundaki çocuklarda fiziksel öz saygınlık algıları ile sürat, 20 metre sürat, sağ kol hareket sürati, sol kol hareket sürati arasında ilişki için korelasyon analizi kullanılmıştır. Analiz sonucunda Fiziksel öz saygınlık algıları ile sürat arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Fiziksel öz saygınlık algıları ile 20 metre sürat koşu arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Fiziksel öz saygınlık algıları ile sağ kol hareket sürati arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Fiziksel öz saygınlık algıları ile sol kol hareket sürati arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin ölçümleri yapılırken baskın ellerinin hangisi olduğu tespit edilmemesiyle beraber, insanların % 92 'sinin sağ elini kullandığı için sonuçlar kabul edilebilir.

Araştırma grubundaki çocuklarda, çocukların kinestetik zeka algıları ile durarak uzun atlama, esneklik, sağ el kavrama kuvveti ve sol el kavrama kuvveti, mekik arasında ilişkisi için korelasyon analizi yapılmıştır. Öğrenci kinestetik zeka algısı ile durarak uzun atlama arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Öğrenci kinestetik zeka algısı ile esneklik arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Öğrenci kinestetik zeka algısı ile sağ el kavrama kuvveti arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Öğrenci kinestetik zeka algısı ile sol el kavrama kuvveti arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin ölçümleri yapılırken baskın ellerinin hangisi olduğu tespit edilmediği için bu varsayımı kullanmak doğru değildir. Öğrenci kinestetik zeka algısı ile mekik arasında ise negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Araştırma grubundaki çocuklarda çocukların kinestetik zeka algıları ile sürat, 20 metre sürat, sağ kol hareket sürati, sol kol hareket sürati arasında ilişkisi korelasyon analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda öğrenci kinestetik zeka algıları ile sürat arasında pozitif yönlü bir ilişki

bulunmuştur. Öğrenci kinestetik zeka algısı ile sağ kol hareket sürati arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Öğrenci kinestetik zeka algısı ile sol kol hareket sürati arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin ölçümleri yapılırken baskın ellerinin hangisi olduğu tespit edilmemesiyle beraber, insanların % 92 'sinin sağ elini kullandığı için sonuçlar kabul edilebilir.

Araştırmaya katılan çocuklarda öğretmene göre kinestetik zeka algıları ile durarak uzun atlama, esneklik, sağ el kavrama kuvveti ve sol el kavrama kuvveti, mekik arasında ilişkisi için korelasyon analizi yapılmıştır. Öğretmene göre kinestetik zeka algısı ile durarak uzun atlama arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Öğretmenlere göre kinestetik zeka algısı ile esneklik arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Öğretmen kinestetik zeka algıları ile sağ el kavrama kuvveti ile arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Öğretmen kinestetik zeka ile sol el kavrama kuvveti arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Öğretmen kinestetik zeka algısı ile mekik arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Araştırmaya katılan çocuklarda öğretmene göre çocukların kinestetik zeka algıları ile sürat, 20 metre sürat,sağ kol hareket sürati, sol kol hareket sürati arasında ilişkisi korelasyon analizi yapılmıştır. Analiz sonucuna göre öğretmen kinestetik zeka ile sürat arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Öğretmene göre çocukların kinestetik zeka algısı ile sağ kol hareket sürati arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Öğretmene göre çocukların kinestetik zeka algıları ile sol kol hareket sürati arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Araştırma sonuçlarına dayalı öneriler aşağıda belirtilmiştir.

- Okullarda uyguladığımız 3 ölçek spor branşlarına uygun hale getirilerek, çocukların branşlara karşı tutum ve yetenekleri ölçülebilir.
- Uygulanan kinestetik zeka ölçeğinin yanına çoklu zeka kuramından kinestetik zeka ile ilişkili olan zeka alanları da ölçümlere dahil edilebilir.
- Uygulanacak olan fiziksel öz saygınlık ölçeği ve kinestetik zeka ölçekleriyle öğrencilerin kendi fiziksel benlik algılama ve kinestetik zeka algılama düzeyleri seçecekleri branş konusunda yardımcı olmasını sağlayabilir.
- Ölçeklerin uygulanması neticesinde öğretmenlerin öğrencileri hakkında psikolojik ve psikomotor becerileri hakkında bilgi sahibi olmasını sağlayarak, öğrenciyi yönlendirme konusunda daha iyi yollar seçilmesini sağlayabilir.

- Bu araştırma Ankara ili ile sınırlıdır. Daha sonra yapılacak araştırmalar başka illerde yapılabilir.
- Bu araştırma 8-10 yaş grubunda yapılmıştır. Farklı yaş grupları üzerinde, temsil gücü yüksek örneklemler üzerinde yapılarak sonuçların genellenebilirliğini arttırabilecektir.

KAYNAKÇA

Akboy, R. (2005). *Eğitim psikolojisi ve çoklu zeka.* İzmir: Dinozor.

Armstrong, T. (1994). *Multiple intelligences in the classroom.* Alexandria: Association for supervision curriculum development. https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=zCdxFRFmXpQC&oi=fnd&pg=PR7&dq=Armstrong,+T.+(1994).+Multiple+%C4%B1ntelligences+in+the+classroom.+Alexandria:+Association+for+++Supervision+Curriculum+Development.&ots=gbxocEnbB3&sig=jkWHl6DCTdb18VZYc1ckvUv4QQE&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false sayfasından ulaşılmıştır.

Aşçı, F. H., Gökmen, H., Tiryaki, G., Aşçı, A., Zorba E. (1993). Sportif katılımın liseli erkek öğrencilerin beden bölgelerinden hoşnut olma düzeyleri üzerine etkisi. *Spor Bilimleri Dergisi*, *4*(3), 38- 47.

Aşçı, F. H. (2000). *The reliabilty and validity of PSDQ for turkish population.*Congress Proceedings of Vth Sport Sciences Congress, Hacettepe Universty, Ankara.

Aşçı, H., Kin, A., (1998). Kadın futbolcularda kaygı ve kendini fiziksel algılama düzeyi. *Spor Bilimleri Dergisi*, *9*(3), 3-10.

Aydos, L.,Yaman, M., Pekel, H., A., Bayraktar, I. (2010). *Atletizmde Türkiye norm değerleri*, Ankara.

Bektaş, M. (2007). *Hayat bilgisi dersinde ailelerin çoklu zeka kuramı hakkında bilgilendirilme biçimlerinin ve öğrencilerin farklı baskın zeka gruplarında yer almalarının proje başarıları ve tutumlarına etkisi.* Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Bompa T. O.,(2009). *Antrenman kuramı ve yöntemi,* Ankara: Spor.

Bruetsch, A., (1998). *Multiple ıntelligences lesson plan book.* Arizona: Zephyr.

Bümen, N. T. (2001). *Gözden geçirme stratejisi ile desteklenmiş çoklu zeka kuramı uygulamalarının erişi, tutum ve kalıcılığa etkisi.* Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çamliyer H.,Çamliyer H.,Mavi H.F,Daşdan N.E.(2004, Haziran). *Beden eğitimi dersi uygulamalarında öğretim stil ve yaklaşımlarının çoklu zeka kuramına ilişkin kullanımı*, 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu,Bursa.

Cratty, B.J.,(1983). *Psychology in contemporary sport guidelines for coaches and athletes*, New Jersey: Englewood Cliffs. Prentice-Hall

Dragan. I. (1978). Refacenea organismuliu dupa antrenament. Bucharest:Sport-turism.

Demirhan, G. (2006). *Spor eğitiminin temelleri*. Ankara: Bağırgan.

Demiral, Ş.,Erdemir, İ., Kızılyaprak, H. (2006). Kadın judocularda yetenek seçimi. *9.Uluslararası Spor Bilimleri Kongre Kitabı.*

Demirel, Ö.(1999). *Öğretme Sanatı.* Ankara: Pegema.

Ergin,H. K., Köse, S. (2008). *Zeka türüne göre çocuk eğitimi*. İstanbul: Hepsi Çocuk

Fairclough, S. J., Ridgers, N. D. (2010). Relationships between maturity status, physical activity and physical self-perceptions in primary school children. *Journal of Sports Sciences,28*(1),1-9. https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02640410903334780#aHR0cHM6Ly93d3cudGFuZGZvbmxpbmUuY29tL2RvaS9wZGYvMTAuMTA4MC8wMjY0MDQxMDkwMzMzNDc4MD9uZWVkQWNjZXNzPXRydWVAQEAw adresinden ulaşılmıştır.

Fox, K.(2000). Self-esteem, self-perceptions and exercise. *Int J Sport Psychol 31*(2), 228-240.http://www.scirp.org/(S(czeh2tfqyw2orz553k1w0r45))/reference/ReferencesPa p ers.aspx?R eferenceID=1619743 adresinden ulaşılmıştır.

Gardner, H. (1993). *Multiple ıntelligence: the theory in practice***.** New York: Basic.

Gardner, H (2004). *Zihin çerçeveleri çoklu zeka kuramı.* İstanbul: Alfa.

Güçlüöver, A., Şahin, N. İ., Gülü, M., Esen, T. H.,(2019). Sporda yetenek seçimi ve spora yönlendirmede 9-10 yaş çocukların fiziksel özellikleri ve performans profillerinin incelenmesi: Kırıkkale örneği. *Spor Bilimleri Dergisi. 4*(2).

Gökdemir, K.(1991*). Karakucak güreş projesi doğrultusunda müsabaka yöntemi ile seçilmiş olan erkek çocukların bazı fizyolojik özelliklerinin yetenek seçimindeki etkisinin araştırılması*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Gültekin O.(2002).*Türkiye'de slalom ve kayaklı koşu yapan genç erkek ve kadın kayakçıların kendini fiziksel algılama ve beden imgelerinden hoşnut olma profilleri.* Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Bursa.

Gün, N. (2007). *Neuro linguistic programming: Zihninizi kullanma kılavuzu:* Kuraldışı.

Güney, S. (1998). *Davranış bilimleri ve yönetim psikolojisi terimler sözlüğü*. Ankara.

Heimer, S., Misigoj, M., Medved, V. (1988). Some anthropological of top volleyball players in sfr yugoslavia, *The Journal of Sports Medicine Fitness*, *28*,200-208. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/3054321 adresinden alınmıştır.

Karabıyık, E. Ü. (2005). *İlköğretim hayat bilgisi 2 öğretmen kılavuz kitabı.* İstanbul: Evren

Karasar N. (1994). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Ankara: Nobel.

Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*, New York: Routledge.

Ko,B,G, HM,Park DH,Back JH,Yun S,Lee MC,Chang DS,Shin SY,E. The Construction of Sports talent identification models. *International Journal of Applied Sports Sciences*,15(2), 64-84.

Koruç, Z., Bayar P. (1989). *Sporun kişilik üzerine etkileri*, Ankara: Sesam Arşivi Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

Kozel, J. (1996). Talent identification and development in germany. *Coaching Focus, 31*, 5-6.

Kulaksızoğlu, A. (1999). *Ergenlik psikolojisi*. İstanbul: Remzi.

Kuru, E. (2001). Kinestetik zeka ve beden eğitimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *21*(2), 217-229.

Kuru, E., Baştuğ, G. (2008). Futbolcuların kişilik özellikleri ve bedenlerini algılama düzeylerinin incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *6*(2). 95-101

Lemlech, J. K. (2004). *Teaching in elementary and secondary classrooms building a learning community.* New Jersey: Pearson Education. https://learningforward.org/docs/publicationssection/2012phase4report.pSd adresinden alınmıştır.

Lındwall, M., Lındgren, E. C.(2005). The effects of a 6-month exercise intervention programme on physical self-perceptions and social physique anxiety in non-physically active adolescent swedish girls. *Psychology of Sport and Exercise, 6*(6),643-658 https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1469029205000440?via%3Dihub adresinden alınmıştır.

Lındwall, M., Hassmen, P., (2004). The role of exercise and gender for physical self-perceptions and ımportance ratings in swedish university students. *Scand J Med Sci Sport 14*(6), 373-380 https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1046/j.1600-0838.2003.372.x adresinden alınmıştır.

Marsh, H. W., Richards, G. E., Johnson, S., Roche, L. & Tremayne, P. (1994). Physical self description questionnaire: psychometric properties and a multitrait-multimethod analysis of relations to existing instruments. *Sport and Exercise Psychology.16*(3), 270-305. https://pSds.semanticscholar.org/badc/ef872bf641025c7b3ac5d8f48615c15e7fcf.pSd adresinden ulaşılmıştır.

Maud, P.J., Foster, C. (1995).*Physiological assessment of human fitness,* USA: Human. Kinetics.https://books.google.com.tr/books?id=rtTokQPt9rIC&printsec=frontcover&hl=tr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false adresinden ulaşılmıştır.

Mitchell, M. & Kernodle, M. (2004). Using multiple intelligences to teach tenis.*Journal of Physical Education, Recreation and Dance.* 75, 27-32.

Muratlı, S. (1997). *Çocuk ve spor.* Ankara: Bağırgan.

Muratlı, S. (2003). *Çocuk ve spor antrenman bilimi yaklaşımıyla.* Ankara: Nobel.

Muratlı, S., Şahin, G.& Kalyoncu, O. (2005). *Antrenman ve müsabaka,* İstanbul: Yaylım.

Montoye, H. J. (2000). Introduction: evaluation of some measurements of physical activity and energy expenditure, *Med. Sci. Sport. Exerc, 32*(9),439-441. http://dx.doi.org/10.1097/00005768-200009001-00001 sayfasından ulaşılmıştır.

Neville, A. L.(2000). *Native american students' self perceptions regarding gardner's multiple intelligences.* Doktora Tezi. South Dakota State University.

Öztürk, M., Avcı, S. & Ataman, B.H. (2003). İstanbul Üniversitesi öğretim elemanlarının unvanlarına ve meslek gruplarına göre fiziksel aktivite düzeylerinin incelenmesi [Özel Sayı]. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilim Dergisi, 11*(3), 183-187.

Özal M., Gökdemir,K., Arslan,C., Orhan, S.(2003). Güreş eğitim merkezlerine yetenekli sporcu seçme sınavlarına uygulanan testlere ılişkin bir araştırma. *Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Dergisi,* 8(2), 20. https://dergipark.org.tr/download/article-file/292323 adresinden ulaşılmıştır.

Patrızıa, O., Sebastıano, C. & Rosalba,L., (2013). Physical self-concept and ıts relationship to exercise dependence symptoms in young regular physical exercisers. *American Journal of Sports Science and Medicine, 1*(1),1-6. http://pubs.sciepub.com/ajssm/1/1/1/ adresinden ulaşılmıştır.

Raustorp, A., Mattsson, E., Svensson,K. & Stahle, A., (2006). Physical activity, body composition and physical self-esteem:A 3-year follow-up study among adolescents in sweden. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports, 16*(4), 258-266. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epSd/10.1111/j.1600-0838.2005.00483.x adresinden ulaşılmıştır.

Röthig,P.(1972).*Sportwissenschaftliche Lexikon.* Germany. https://link.springer.com/content/pSd/10.1007/BF03176662.pSd adresinden ulaşılmıştır.

Saban, A. (2014). *Öğrenme öğretme süreci.* Ankara: Nobel.

Saban.,A. (2002). *Çoklu zeka teorisi ve eğitim.* Ankara: Nobel.

Sevim, Y. (1995). *Antrenman bilgisi.* Ankara: Gazi.

Selçuk, Z., Kayıtlı, H.& Okut, L. (2003). *Çoklu zeka uygulamaları*. Ankara: Nobel.

Selçuk, Z., Kayılı, H. & Okut, L. (2004). *Çoklu zeka uygulamaları.* Ankara: Nobel.

Singer, N.Y. (1972). *Coaching atletics and psyhology*, Florida.

Tavacıoğlu, L., (1999). *Spor psikolojisi*. Ankara: Bağırgan.

Temiz, N. (2007). *Çoklu zeka kuramı okulda ve sınıfta.* Ankara: Nobel.

Tuğrul, B., Duran E. (2003). Her çocuk başarılı olmak için bir şansa sahiptir: zekanın çok boyutluluğu ve çoklu zeka kuramı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 24*, 224-233 .

Tunay,V.,B.(2008).*Yetişkinlerde fiziksel aktivite.* Ankara: Maslabaat. https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/t39.pSd adresinden ulaşılmıştır.

Uğur, G. (1996). *Üniversite öğrencilerinde atılganlık ile beden algısı ilişkisi,* Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir. https://dergipark.org.tr/download/article-file/405367 adresinden ulaşılmıştır.

Whıtehead, J.R. (1995). Study of children's physical self-perceptions using an adapted physical self-perception profile questionnaire. *Pediatric Exercise Science, 7*, 2132–151. http://eds.a.ebscohost.com/eds/pSdviewer/pSdviewer?vid=2&sid=3f99aa47-5b0f-4352-a408-7fb3a7ec758b%40sessionmgr4008 adresinden alınmıştır.

Yavuz, K. E. (2004). *Öğrenen ve gelişen eğitimciler için çoklu zeka teorisi ve uygulama rehberi*. Ankara: Ceceli.

Yegül, I.B. (1999).*Liseli erkek sporcular ile sporcu olmayan bireylerin benlik saygısı ve atletik yeterlik puanlarının karşılaştırılması.*Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..